

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 15
Balandis - April 10, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio nuomone, šaltasis karas prieš Baltijos valstybes vėl stiprinamas senais parametrais ir metodais, mėginant įtraukti ir Vakarų valstybių įtakingus vadovus, pavyzdžiui, per trijų lyderių susitikimą Maskvoje. V. Landsbergio manymu, įvykiai patvirtina, jog šie metai yra Baltijos valstybių metai - jų ateities vienokio ar kitokio reglamentavimo, nustatymo metai. Seimo pirmininkas prognozuoja, kad protestais prieš privatizavimą ir Vyriausybę toliau bus mėginama kelti sumaištį Lietuvoje. "Nestabilūs asmenys Seime toliau šturkščiai puldinėja kolegą, kompromituodami visą Seimą. Ekstremistai grasina sugriauti Seimą ir Vyriausybę kartu", - pažymi V. Landsbergis savo pareiškime. Žurnalistams jis pridūrė, kad visiškai tikėtina kokių nors antisemitinių provokacijų, nes "paprastai taip būna".

- Bronislovo Kuzmicko, Lietuvos delegacijos Vakarų Europos Sąjungos (VES) Asamblėjoje vadovo, teigimu, NATO valstybės supranta, jog Baltijos šalių saugumo klausimas nėra išspręstas ir negali būti taip paliktas. Tokį išpūdį parlamentaras susidarė kartu su VES Politikos komiteto nariais viešėdamas Washingtono bei New Yorke. Čia tuo metu vyko susitikimai su JAV Senato, Valstybės departamento, Prezidentūros, Pentagono pareigūnais.

- Buvusį aplinkos apsaugos ministrą Imantą Lazdinį premjeras Gediminas Vagnorius paskyrė aplinkos apsaugos viceministru. Be to, Aplinkos apsaugos ministerijai perduotos kai kurios Žemės bei miškų ūkio ministerijos funkcijos - šiai žinybai pavesta formuoti šalies miškų valdymo politiką, rengti nuoseklaus miškų naudojimo ir atkūrimo programas, reguliuoti ūkinę ir komercinę veiklą valstybinuose bei privačiuose miškuose.

- Pirmą kartą per pastaruosius Vyriausybės veiklos metus patenkintų dabartine savo šeimos materialine padėtimi Lietuvoje yra daugiau negu nepatenkintųjų. Palyginti su praėjusių metų vasario mėnesiu, kai šeimos materialinę padėtį teigiamai vertino 32% apklaustųjų, šiemet tokių jau buvo 40,3%. Nepatenkintųjų skaičius sumažėjo nuo 49,3 iki 39,2%. Tai liudija viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų centro "Vilmorus" apklausos duomenys.

- Prezidentas Valdas Adamkus kovo 30 d. susitiko su Vilniuje viešninčiais aukštais Jungtinių Amerikos Valstijų Gamtos apsaugos agentūros pareigūnais John Grant ir Alan Hecht. Jų vizito tikslas - užbaigti derybas dėl bendradarbiavimo gamtos apsaugos srityje.

- Įvaliūs santykių su Lenkija aspektai aptarti Vilniuje įvykusiame Prezidento Valdo Adamkaus susitikime su Lietuvos ambasadoriumi Lenkijoje Antanu Valioniu.

- Lietuva pirmoji iš trijų Baltijos valstybių turės Briuselyje reziduojantį teisėsaugos atašė.

PARDUODAMAS BETEISIS VARTOTOJAS

Vytautas Rubavičius

"Lietuvos telekomo" privatizavimo istorija puikiai atskleidžia mūsų politinio elito ipročius, jų požiūrį į "mases" ir stebėtiną sugebėjimą iš visų "istorinių" procesų išspausti asmeninės naudos.

Iš pradžių žmonėms labai rūpėjo konservatorių planas parduoti užsieniečiams vadinamąsias strategines Lietuvos įmones. Didžiumą žmonių, ypač nuskurdusių, vienaip ar kitaip veikė vilties sėkla - susigrąžinti prarastus indėlius. Nors sykiu ir buvo nujaučiama tiesa: vienintelis būdas surinkti tuos gražinamus indėlius yra išsunkti juos iš mokesčių mokėtojų. Svarbiausia čia - sunkti lyg ir nepastebimai, o gražinti - iškilmingai, taip užsitikrinant sau pergale būsimuose Seimo rinkimuose. Gali būti, jog po kurio laiko konservatoriai suvoks kiek paskubėję - staugus telekomo paslaugų įkainių padidinimas bene pirmą kartą nepriklausomos Lietuvos istorijoje sukėlė tokią didelį žmonių nepasitenkinimą ir daugelį privertė susimąstyti, kas vis dėlto iš tikrųjų daroma prisidengus "privatizavimo" ir "užsienio investicijų" ideologija. Norint išryškinti šio politinio ekonominio vyksmo logiką, mano galva, reikia suvokti labai paprastą dalyką - mūsų politiniam elitui indėlių gražinimo programa yra puikus būdas pasipelninti. Laukdami kelių išsvajotų tūkstančių, žmonės lyg ir savaime nekreipia dėmesio į valdančiosios partijos politinius bei ekonominius triukus, demagogiją, vis labiau savo

viltis siedami su vienintele iš tikrųjų galinčia duoti figūrą - premjeru. O pagreitintas privatizavimas yra aukso kasyklos tą procesą "koordinuojantiems" valdininkams bei partijos kasą tvarkančioms funkcionieriams. Indėlių gražinimo programa yra paprastas triukas: iš žmogaus kišenės, jam to nejučiant, po kelis ar keliolika centų ištraukiama, tarkim, 150 Lt, o po kurio laiko staiga iškilmingai jam dovanojama 100 Lt. Tačiau, manau, daugelis greitai suvoks, jog tie 100 Lt nebeverti ir anų 50 Lt, o i ji pati, išteikiant tą dovanėlę, įsisiurbė nepalyginamai daugiau mokesčių geluonių.

Atkreipkime dėmesį, su koku iškarchiu valdantieji reklamuoja nemokamą mėnesio pokalbį valandą, neužsimindami jog padidėjęs abonentinis mokestis tą valandą padengia. Nekalbama, jog vartotojas, t. y. visi mes, neturi jokių galimybių pasitikrinti, ar mokestis apskaičiuotas teisingai. Jis neturi jokio įteisinto skaitiklio, kad teisme galėtų ginčyti mokesčio sumą. Į jokią teismą jis net neturi juridinio pagrindo kreiptis. Mokestis už pokalbį trukmę galimas tik tada, kai vartotojui suteikiama nors kokia galimybė fiksuoti savo pokalbį trukmę. Kitaip tariant, juridiskai pagrįstai patikrinti mokesčio teisingumą. O dabar stebėtinai lengvai pasiekiamas pagrindinis tikslas - gauti daug pinigų ir sykiu užsieniečiui pirkėjui pasiūsti ne tik monopolinę rinką, bet ir visiškai beteisį tos paslaugos vartotoją. O juk vartotojų beteisiškumo sferos plėtimą galima būtų pavadinti ir nacionalinių interesų išdavimu. Tačiau ir tokiai įvykių eigai galima pasiruošti - tereikia

tik po kurio laiko reorganizuoti vieną ar kitą privatizavimus organizavusią ministeriją, ir jokių galų.

Klausimas ne tas - reikia ar nereikia didinti įkainių. Žmones domina, "kaip tie įkainiai pagrindžiami, kur eina" jų sumokami pinigai, už ką jie moka ir kaip jie gali kontroliuoti tuos mokesčius. Žmones jaudina ir tokios nepaprastai svarbios mažai valstybei įmonės perdavimas į užsieniečių rankas. Kaip visa tai atsilieps mūsų nacionaliniam saugumui?

Pagrindinė strateginė privatizavimo idėja paprasta: privatizavimas turi skatinti ekonomikos augimą, kelti žmonių gerovę, stiprinti valstybės galią bei savarankiškumą, įtvirtinti demokratines pilietines visuomenės infrastruktūrą. Tačiau neteko nei girdėti, nei regėti jokių bent kokiais skaičiais ar sociologiniais apmąstymais paremtų ekonominių bei politinių "scenarijų", kuriuose būtų bandyta numatyti, kaip telekomo pardavimas užsieniečiams paveiks ekonomikos plėtrą, žmonių gerovę ir valstybės saugumą. Pasitenkinama banaliausiais samprotavimais apie privatizavimo teikiamą gėrį, laisvąją rinką, kelią į Europą ir pan.

Yra dar vienas šio stebėtina skubaus privatizavimo aspektas. Mirga užsienio konsultantų ir potencialių pirkėjų firmų vardai. Tai turi sudaryti išpūdį, jog Lietuva pateks į gerųjų užsieniečių rankas. Tačiau ar šiuo metu Lietuvoje esama žmonių bei tarnybų, kurios galėtų pasakyti, kas iš tikrųjų valdo tą ar kitą

(nukelta į 2 psl.)

"Prisikėlimas"

Sveiki sulaukę šv. Velykų!

BALTŲ ŽYMUO VALSTYBĖS SEKRETOREI ALBRIGHT

Amerikos Baltų Laisvės lyga JAV valstybės sekretorei Madeleine K. Albright paskyrė Baltų laisvės žymenį ir pakvietė atvykti į Los Angeles ir balandžio 18 dalyvauti laisvės žymenų įteikimo konferencijoje Los Angeles mieste, Kalifornijoje.

Sekretorės vardu atsakydamas Lygos pirmininkui Valdžiui Pavlovskui, sekretorės asistento pavaduotojas dr. Ronald D. Asmus rašo:

"Valstybės sekretorė visą laiką buvo Baltijos valstybių draugė ir kovotoja dėl jų nepriklausomybės ir integracijos į Europą. Ji jaučiasi pagerbta jos parinkimu šiam prestižiniam žymeniui".

Tuo metu sekretorė Albright vykdys svarbią JAV užsienio politikos misiją, todėl ji įgaliojo dr. Ronald Asmus vykti į Los Angeles, jos vardu priimti žymenį ir pasakyti pagrindinę kalbą.

Dr. Ronald Asmus, Valstybės departamente Europos ir Kanados reikalų viršininko pavaduotojas, politinių mokslų daktaras ir magistras gavo Johns Hopkins universitete, mokslinius darbus rašė Europos ir specialiai Rytų Europos temomis, bendradarbiauja "Foreign Affairs", "Washington Quarterly" ir kituose politiniuose žurnaluose. Yra bendraautoris Rand korporacijos leidinių NATO ir Rytų Europos bei Baltijos valstybių klausimais.

Amerikos Baltų Laisvės lyga,

talkindama Baltijos valstybių uždaviniams pasiekti, JAV Kongrese organizuoja "Baltic Caucus" ("Baltijos komiteta"), kuris Baltijos valstybių reikalais darys įtaką Amerikos kongresui ir vyriausybei.

Šiam projektui vadovauti Lygos vadovybė įgaliojo vykdomąją vicepirmininkę Angele Nelsienę, kurios pastangomis du Atstovų rūmų nariai, respublikonas ir demokratas, jau prisidėję kopirmininkų pareigas. Vienas jų lietuvių kilmės respublikonas John Shimkus, iš Illinois, antras - demokratas iš Clevelando (Ohio), Dennis Kucinich.

Amerikos Baltų Laisvės lyga prašo visus Amerikos lietuvius kreiptis į savo distrikto kongresmenus ir prašyti jungtis į "Baltic Caucus", pranešant apie tai kongresmeniui Shimkus tel. 202-225-5851 arba kongresmeniui Dennis Kucinich tel. 202-225-5745. **Inf.**

DARBININKAS

TEL. 718 827-1351

**savaitraštis
lietuviams
Amerikoje
ir svetur**

NAUJAS MINISTRŲ KABINETAS

Kovo 24 d. vėlai vakare Prezidentas Valdas Adamkus patvirtino naująją Vyriausybės sudėtį. Joje nebebus Europos reikalų ministrės Laimos Andrikenės bei Švietimo ir mokslo ministro Zig-

mo Zinkevičiaus. Dėl šių kandidatūrų vyko didžiausios Prezidento ir Premjero diskusijos.

Sveikatos apsaugos ministru paskirtas Mindaugas Stankevičius - Seimo LDDP frakcijos narys, buvęs ministras pirmininkas. Vytautas Landsbergis šį G. Vagnoriaus sprendimą pavadino politiniu eksperimentu. Kitų politikų nuomone, Mindaugas Stankevičius yra labai geras vadybininkas, o Sveikatos ministerijai neturi būtina vadovauti medikas. Kita vertus, naujai paskirtam ministrui teks nelengvas darbas tęsti sveikatos apsaugos reformas. Kaip teigė M. Stankevičius, "norėdamas išlikti padoriu" jis atsisakė savo Seimo nario mandato, taip pat netrukus paaiškės, ar jis liks LDDP partijos nariu.

ELTA

PREZIDENTAS ATMETĖ NACIONALSOCIALISTŲ REIKALAVIMUS

Prezidentas Valdas Adamkus atmetė Lietuvių nacionalsocialistinės vienybės sąjungos reikalavimą tarpininkauti, kad ši organizacija būtų oficialiai įregistruota.

"V. Adamkus įsitikinęs, kad demokratinė visuomenė negali toleruoti organizacijų, kurstančių tautinę, rasinę ir religinę nesantą", - sakė Prezidento atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė. Ji

pabrėžė, kad Prezidentas neturi teisės registruoti visuomeninių ar politinių organizacijų. "Tai Teisingumo ministerijos kompetencija, todėl valstybės vadovas nesikiša ir nesikiš į šiuos reikalus", - teigė atstovė spaudai.

Lietuvių nacionalsocialistinės vienybės sąjungos vadovai po kovo pabaigoje Šiauliuose įvykusio sąjungos suvažiavimo kreipėsi į Prezidentą, reikalaudami ofi-

cialiai įregistruoti šią organizaciją. Teisingumo ministerija atsako tai padaryti, kadangi kai kurie sąjungos įstatų punktai prieštarauja šalies Konstitucijai ir įstatymams.

Šios organizacijos įstatuose, be kita ko, nurodoma, kad nacionalsocialistai laikosi įstatymų ir Konstitucijos, tačiau tik tuo atveju, "kai jie neprieštarauja laisvei ir nepriklausomybei". Kiti įstatų

punktai teigia, kad sąjungos nariai privalo lavintis istorinėje, politinėje ir karinėje srityse bei "propaguoti nacionalizmo idėjas".

Šiauliuose įvykusiame suvažiavime buvo patvirtinta nauja sąjungos vėliava - balta svastika raudoname fone. 1992 metais įkurta Lietuvių nacionalsocialistinės vienybės sąjunga, jos vadovų teigimu, vienija apie 800 narių. Sąjungos lyderis yra 24 metų Mindaugas Murza, privačioje įmonėje dirbantis pardavėju.

Aurelija Mituzienė

Pasiekęs Prancūzijos meno viršūnes, Pranas Gailius neišsižadėjo žemaitiškų šaknų

Pranas Gailius

Jis pasirašo trumpai drūtai - Pranas. Dailininką šiuo vardu žino Prancūzijos meno gerbėjai. "Dailininko vardas yra Pranas. Tai, be abejonės, yra ateities vardas", - rašo 1957 m. prancūzų kritikas Magas Vincelotas.

Dailininkas Pranas Gailius buvo pirmasis lietuvis, kurį plačiai auditorijai pristatė Prancūzijos televizija. Jis buvo pirmasis Lietuvos grafikas, kurio darbai pateko į Prancūzijos nacionalinę biblioteką. Čia saugomi žymiausių pasaulio dailininkų - Leonardo Da Vinci, Rafaelo, Dürerio, Michelangelo, Picasso, Matisse, Rembrandto, Goya ir kitų klasikų piešiniai bei graviūros. Mažytėje dailininko studijoje Paryžiuje, Panteono pašonėje, gimė darbai, pastatę lietuvių menininką greta pasaulio įžymių.

Pranas Gailius gimė 1928 m. sausio 22 d. Mažeikiuose. Tamsiaakis, ilgesniais nei įprasta juodais garbanotais plaukais jaunuolis išsiskyrė iš bendraamžių ne tik savo išvaizda, bet ir ankstyvu subrendimu, minties veržlumu. Bendraudamas su vyresniais už save, jis stengdavosi kuo daugiau sužinoti apie rašytojus, lietuvių bei pasaulinę literatūrą. Pats bandė jėgas poezijoje, prašydavo atvirai nurodyti eilėraščių silpnėsių ir stipresnių vietas. Atrodė, kad jo tikras pašaukimas - literatūra. Net karo audrų nublokštas į Prancūziją, teberašė eilėraščių, domėjosi išeivijos literatūriniu gyvenimu.

Į svetimus kraštus nublokštą šešiolikmetį gimnazistą pasitiko pirmieji gyvenimo smūgiai - žuvo brolis, likimas ilgai išskyrė su tėvais. Susidūrimas su savarankiško gyvenimo sunkumais atkaklaus žemaičio nepalaužė. Gavęs BALFo stipendiją, Pranas Strasbourge pradėjo studijuoti architektūrą, lankė dramos paskaitas, puoselėjo viltis dirbti teatre. Vis labiau traukė dailė - jau 1946 m. pradėjo lankyti piešimo kursus ir netrukus suvokė, kad jo pašaukimas yra tapyba.

1950 m. persikėlęs į Paryžių, P. Gailius pasinėrė į meno pasaulį. Kaip ir visų emigrantų gyvenimas svetimose šalyje jo nelepino. Už nedidelį atlyginimą ir pastogę jis naktimis saugojo krautuvę, o dienomis piešė, tapė, lankė meno galerijas. Grafiką studijavo Nacionalinėje dailių menų mokykloje (Ecole Nationale des Beaux-Arts), tapybos mokėsi pas garsųjį Fernandą Leger, valandų valandas praleisdavo gilindamasis į meno paslaptis Louvre ir Moderniojo meno muziejuje.

Net ir likęs be paramos ir globėjų, Pranas nepasimetė. Savo vaikystės laikų draugui jis rašė:

"Klausi, iš ko aš gyvenu? Žinai, aš kartais pats nežinau, iš ko. Paryžius gal yra vienintelis miestas pasaulyje, kuriame galima gyventi be pinigų. Aš nenorėčiau, kad susidarytum labai juoda vaizda apie mano gyvenimą Paryžiuje. Jis yra sunkus, bet nėra neįmanomas. Aš esu įsitikinęs, kad visa ta mizerija

baigsis ir aš pasieksiu tai, ką noriu. Jeigu nepavyks, tai aš nors žinosiu, kad viską dariau, kas buvo įmanoma daryti. Aš esu laimingas, nes darau, ką noriu ir ką visada norėjau daryti..."

Sunkumai nepalaužė poetiškos Prano dvasios - jis ir toliau troško "išreikšti ir Ventą, ir javų linktančias galvas, ir miško vargonus, ir tą baltą jūrą, ir tuos krevius kryžius..."

Neištripti daugiakūkstantinėje Paryžiaus dailininkų armijoje ir išlaikyti savitą veidą pavyksta nedaugeliui. Nuolatinis ryšys su tapybos meno klasikais bei neišdildomai dailininko akyse išrėžę Tėvynės pavasariai, žiemos ir vasaros padėjo surasti savąją tiesą. "Šio jauno 31 metų lietuvių asmenybė dvelkia tam tikru melancholišku, nostalgiku švelnumu, gan patrauklia savo poezija", - rašė prancūzų kritikas Paryžiaus laikraštyje "Aujourd'hui".

Pirmąją parodą 1955 m. rudenį Haut Pavé galerijoje sekė parodos Paryžiuje, Genevoje, Chicagoje, Freiburge, Tokyo, Luxembourge, Geteburge, Berlyne, Münchene, Stuttgarte. Apie jo kūrybą rašė didžiausi Prancūzijos laikraščiai ir žurnalai, rengė laidas televizija.

Pagrindinės P. Gailiaus kūrinio idėjos, svarbiausi įkvėpimo šaltiniai - lietuviški: "Kartais, kada galvoju apie savo darbą, matau, kiek ta jaunystė, praleista tėvynėje, turi svarbą tam, ką darau, ką norėčiau daryti. Rodos, lyg kažkas tai nutrūko dieną, kurią ją palikai, ir visos kitos dienos, visi kiti metai yra lyg ilgas grįžimas į ją vienu ar kitu būdu".

Didžiausio pasisekimo sulaukė 1967 m. Švedijos mieste Geteburge eksponuota P. Gailiaus knyga "Lietuviška siuita". Tai visiškai nauja technika atliktas darbas, pilnas dailininkui "lietuviškai abstraktaus" menininko varžda ir sudominęs ne tik bibliofilus, bet ir grafikus. Remdamasis Oskaro Milašiaus prancūzų kalba perteiktomis lietuvių liaudies dainomis, P. Gailius išgavo giliai liaudišką, žemaitišką išpūdį. Kad tekstas grafiškai nesiskirtų nuo iliustracijų, jis buvo įrašytas kaip iliustracinė grafika. Tokiu būdu kūrinys tapo vientisas, o tarp teksto ir grafikos užsimezgė lyg ir broliškas dialogas.

Pasisekimas pagimdė idėją sukurti knygų seriją O. Milašiaus tekstais, kuriuose būtų pavaizduotas vanduo, ugnis, žemė ir oras. Pirmąją knygą "Jūra" dailininkas kūrė pajūryje: "Kiekvieną rytą, dar prieš saulės tekėjimą, eidavau prie jūros kranto ir deklamuodavau Milašiaus poeziją. Deklamuodavau garsiai, perrėdamas bangų šniokštimą. Sugrįžęs paišydavau ir raizydavau..."

Prano Gailiaus knygas 1968 m. išleido grafikos leidinių leidykla "Antares" Paryžiuje. Knygos buvo išspausdintos ant specialiai tiems leidiniams pagaminto popieriaus. Kiekvienas egzempliorius buvo numeruotas, o nuo nume-

rio dydžio priklausė ir kaina. Jei pirmas ir antras egzempliorius kainavo apie 2000 prancūziškų frankų, tai nuo Nr. 6 iki Nr. 25 - 1500 frankų, o nuo Nr. 26 iki Nr. 105 - 1200 frankų.

Po juodai baltos pirmosios "Lietuviškos siuitos" dailininkas sukūrė spalvingą "Antrąją lietuviškąją siuitą", skirtą Kristijono Donelaičio 200 metų mirties sukakčiai. Tekstui P. Gailius pasirinko Kazio Bradūno donelaičinės temos eilėraščių "Donelaičio pamokslas per sukaktuvių mišią". Spaudinį sudarė į dėžutę sudėti 12 didelio formato lapų, kurių pats dailininkas atspaudė tik 50 numeruotų egzempliorių.

"Antroji siuita, kaip ir pirmoji, aš nenoriu realizuoti kokią nors

nostalgiją, bet šiandienybėje remtis savo paties pergyvenimais ir liaudies formų dinamizmu", - aiškino savo idėją dailininkas.

Išreikšdamas vizijas abstrakčiomis formomis, dailininkas savo kūryboje liko ištikimas savitam pasaulio suvokimui. Iš Mažeikių, iš lietuviškų miškų išsivežęs ne veidus, bet šlamėjimą, girdėjęs žemę šnekant su dangum, jausdamas judesį supančioje erdvėje ir veržimąsi į laisvę, P. Gailius savo jausmus aiškino linijomis, formomis, spalvomis. Įsiliejęs į Prancūzijos meno pasaulį ir pasiekęs pačias jo viršūnes, bet nepamiršęs savo žemaitiškų šaknų, dailininkas Pranas tolimoje Prancūzijoje sutinka septyniadešimt pirmąjį pavasarį. LA

Keletas pastabų dėl Vinco Krėvės paistalų

Bronius Nemickas

"Darbininkas", tarsi iš numirusių prikėlęs Vincą Krėvę, praeitų metų liepos pabaigoje savo atkarpose ėmė skelbti savotišką jo atsiminimų kratinį, pavadintą "Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė". Ir tik po penkių mėnesių (1997 m. gruodžio 19 d.) įterptą redakcijos pastabą atidengė paslaptį, kad spausdinamuosius atsiminimus paruošęs ne Krėvė, bet dr. Albertas Zalatorius.

Šie atsiminimai yra sudurstyti iš Krėvės archyvinio rankraščių ir anksčiau paskelbtų jo rašinių, kurių vieni perrašyti ir "pataisyti" paties autoriaus, kiti - gal "pagerinti" spaudos cenzorių, ypač okupacinių. Daug kur nulystama nuo tikrovės, o kai kur, kur vaizduojama lietuvių pačius lindusius į Sovietų bučią, tyčia ar netyčia padrūtinama dar ir Lietuvos inkorporacijos sovietinė tezė. Dėl to toks atsiminimų kratinys ir nusipelno pastabų. Jų būtų taip daug, kad jos "Darbininke" užimtų ne mažiau vietos, kaip ir patys atsiminimai. Tad tenkinsiuosi, pažvelgęs tik į būdingesnę 7-tosios "Darbininko" atkarpos turinį (1997 m. rugsėjo 5 d. "Darbininkas" Nr. 34).

(mukelta į 5 psl.)

Margučių ridenimas Velykų rytą

V. Kapočiaus nuotr.

PARDUODAMAS BETEISIS VARTOTOJAS

(atkelta iš 1 psl.)

užsienio šalies garbingą firmą, banką, konsultacinę grupę? Kas galėtų pasakyti, kokia firma kam atstovauja, kieno kapitalas vėrauja toje ar kitoje organizacijoje? Kitaip tariant, kas kieno priedanga? Galima tik nujauti, jog tokia informacija - ne Lietuvos jurgelių nosiai. O žinantys, suprantama, daro savo darbą. Tačiau dėl vieno dalyko galime būti visiškai tikri - Rusijos kapitalas, šios šalies spec. tarnybos tikrai nepraleis puiklausios progos įtvirtinti Lietuvoje gyvybiniais vadinamų Rusijos interesų. Juk mūsų šalyje viskas vyksta slapta: paskirstomi ir perskirstomi pinigai bei įtakos sferos, jokių politinių komplikacijų. O ir objektai parduodami ne leigvyviai, o labai pelningi. Vartotojai - nuolanki "šunauja", jau senokai apglušinta "bombelėmis". Rusijos kapitalas į Lietuvą tiesiog turi veržtis dėl sudėtingo geopolitinio Europos persitvarkymo.

Suprantama, būtina privatizuoti ekonomiką. Tačiau pats

savaime privatizavimas nei kuria darbo vietas, nei didina žmonių gerovę, nei stiprina valstybės galią. "Jūros" laivyno sunaikinimo istorija yra puikiausias lietuviškojo privatizavimo pavyzdys. O juk didieji laivyno naikintojai sėkmingai darbuojasi ir dabartinės Vyriausybės struktūrose. Privatizavimas gali būti naudingas tada, kai įgyvendinama aiški privatizavimo politika, kurios pagrindas - nacionaliniai interesai. Užsienio verslininkai jau puikiai išmoko elgtis korumpuotose postkomunistinėse valstybėse - kaip ir vietiniai politikai, jie linkę kuo greičiau iš žmonių išspausti visus syvus, nes žino, jog po kurio laiko valdininkai ims sunkti juos. Kam elgtis vakarietiškai civilizuotai ten, kur galima necivilizuotai, tačiau labai greit ir daug užsidirbti. Vietos politinis elitas taip pat nori greitai užsidirbti. Net ir grąžindamas indėlius.

DARBININKO
prenumerata priimama
(718 827-1351)

NEW JERSEY SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Siuteikia garbingas laidojimas. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Marlo Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigų kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Bet, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

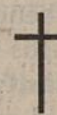
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Viltį užtikrinanti pergalė

Prisikėlimo šventėse pro mūsų akis kasmet praeina pergalės Kristus. O toji pergalė buvo tokia staigi ir netikėta. Dar taip neseniai tas gerasis vyras iš Arimatėjos palaidojo nuo Kryžiaus nuimtą Mokytoją naujame kape, kurį sau buvo išsikaldinęs uoloje. Gi auštant sekmadienio rytui, kapo lankyti atėjusioms moterims angelas skelbia prisikėlimo žinią: "Kam ieškote gyvojo tarp mirusiųjų? Jo nėra čia, Jis prisikėlė" (Luk 24, 5-6).

Didysis prisikėlimo stebuklas supurtė moteris. Jų širdyse drumstėsi džiaugsmas ir baimė: "Jos greitai išėjo iš kapo su baimė ir džiaugsmu" (Mt 28, 8). Staigi ir nelaukta žinia sudrumsčia žmones - jie būkštuoja, kad džiaugsmas bemačiant nepavirstų nusiminimu.

Mokytojas, matydamas moteris su baimės ir rūpesčio nuometais, patsai prieina prie jų, jas prakalbina, tardamas: "Sveikos!" Tik tada nuo jų akių nukrenta baimės ir abejojimo žvynai, širdyse prasiveržia tikrumas - jos pagarbina Prisikėlusį.

Kristaus prisikėlimo scena, taip paprastai ir nuoširdžiai aprašyta evangelistų, atnešė krikščioniškąją pergalės Aleliuą. Tie pergalės aidai girdėti visose Prisikėlimo šventės apeigose, giesmėse ir nuotaikoje. Tikintieji tą pergalės nuotaiką patiria kiekvieną kartą, kai tik įsijungia į prisikėlimo procesiją, ir galinga giesmė sveikina Prisikėlusį. Šią pergalę krikščionybė atnešė didysis Kristaus prisikėlimo stebuklas.

Kaip visi Kristaus stebuklai, taip ir prisikėlimas iš mirties paliudijo Kristaus dieviškąją galią. Kai Mokytojas ranka nuramino šelstančią audrą ir pabarė mokinius dėl jų menko tikėjimo, tuomet žmonės stebėdamiesi sakė: "Kas gi jis, kad paliepia vėjams ir jūrai, ir tie jo klauso?" (Luk 8, 25). Ar ne didesnis nustebimas turėjo apimti anas pamaldžiausias moteris, apaštalus, mokinius ir visus tuos, kurie matė, kalbėjosi ir valgė su prisikėlusiu Kristumi?

Kristaus prisikėlimas iš numirusių buvo ir tebėra didysis antspaudas Jo dievystei paliudyti. Tai gerai suprato ir skelbė apaštalas Paulius: "Jei Kristus neprisikėlė, tai mūsų skelbimas yra tuščias, tuščias ir jūsų tikėjimas" (1 Kor 15, 14).

Moderniais laikais kovoją prieš Kristų irgi labiausiai atmeta jo prisikėlimą, nes tai dievybės, ne žmogiškumo įrodymas. Apibūdindamas antikristinės dvasios ženklus, prof. Antanas Maceina pastebi, kad "Kristaus prisikėlimo neigimas yra neklustamas antikristinės dvasios ženklas. Amžinasis Dievo priešas... gali pripažinti Kristaus istoriškumą, Jo mesianiškumą, Jo begalinę įtaką pasaulio istorijai, bet jis niekada nepripažins Jo prisikėlimo. Antikristas gali dalyvauti mūsų Kalėdose, stovėti prie prakartėlės; jis gali giedoti su mumis 'Verkit, angelai' Didįjį Penktadienį, tačiau jis niekada nedalyvaus Velykų procesijoje ir niekada nedžiūgaus su mumis 'Linksmos dienos' tonais".

Prisikėlimo šventės, kasmet vis iš naujo primenantčios mums didįjį Kristaus stebuklą, visu liturginiu iškilmingumu pabrėžia kartinę tikėjimo tiesą - apie Kristaus prisikėlimą ir kviečia pamąstyti apie savo paties moralinį prisikėlimą dabar, kad Prisikėlimo viltis lydėtų į amžinybę. Tą prisikėlimo ir amžinybės ilgėsį ipiname į džiaugsmingą Aleliuą, mums nešančią pergalę ir viltį.

Pokalbis su advokatu Rimu Andrikiu

Renaldas Gabartas

Ant vienos iš jo genealoginio medžio šakų kadaise subrendo toks Lietuvos sporto grandas kaip Stepas Butautas. Ant kitos, besistiebiančios moteriškąja linija, - Algirdas Šocikas. Šiandien galima spėti, kad kiek kitaip susiklosčius aplinkybėms, mūsų sporto zenite būtų žibėjusi ir jo žvaigždė. 192 cm ūgio, galingų pečių, buvęs pusiau profesionalus rankininkas, Irlukūstiką, krepšininkas ir dabar daugeliui būtų nepatogus varžovas. Tačiau yra kaip yra. Šiandien jis laksto su advokato mantija ir neįtikėtina dažnai kartoja "Aš myliu teisę". Nejučia pagalvojti, kad jei pats taip pat dažnai dievagočiausi mylįs žurnalistiką, geriausių atvejų neapsikentusi žmona žiebtų į žandą, o blogiausių - susirastų subtilesnį komplimentų sakytąją. Jo šeima su tuo, atrodo, seniai susitaikė ir toleruoja ne tik fanatišką atsidavimą darbui, bet ir visus su tuo susijusius padarinius. Sutikite, ne taip jau malonu laikraščiuose skaityti, kad tamstos gyvenimo palydovas yra mafijos užtarėjas, skandalingai baigęs karjerą prezidentūroje, nevilities apimtų prokurorų nuolat vadinamas demagogu etc. "Manęs tai nebeveikia niekaip, nes aš žinau įstatymų, etikos ir sąžinės ribas, kurių niekada neperžengiau ir niekada neperžengsiu", - sėdėdamas patogiai odiniame krėslė tvirtino vienas profesionaliausių šalies teisininkų ir viena kontraversiškausiai vertinamų asmenybių - **Rimas Andriks**.

- *Advokato amatas, atrodo, tam pa vieną pavojingiausių. Jų kontoroje koncentruojasi ypač svarbi informacija, kurios subjektai, visuomenės manymu, yra mafiozai. Kai kurie jūsų kolegos dėl to jau turėjo problemų...*

- Nenorėčiau su tuo sutikti. Nusikaltėlius gaudantys rizikuoja žymiai daugiau. Pas mus nusikaltimais įtariami ar kaltinami žmonės ateina patys su visiškai kitokiomis nuostatomis, prašydami pagalbos, ieškodami patarimų, kaip apginti savo tei-

ses. O dėl informacijos - jūs teisūs. Mes jos turime daug ir gautos ne bet kaip, o iš pirmų lūpų, dažnai patvirtintos keleto šaltinių.

- *Bet skirtingai nuo, tarkim, žurnalistų, jūs domitės tik savo klientų veiksmus pateisinančia informacija. O faktus, už kuriuos gresia kalėjimas, ignoruojate...*

- Jei kalbame apie baudžiamąsias bylas, tai jų proceso pradžioje, parengtinio tardymo metu, advokatas praktiškai nieko

nežino apie persekiojančiosios pusės veiksmus ir jau surinktą medžiagą. Be to, įstatymais apibrėžta, kad advokatas negali apskundinti ginamojo padėties, o privalo teisėtomis priemonėmis savo klientą ginti.

- *Net jei žinote, kad "blogietis" iš tiesų yra baises blogietis?*

- Advokatas kaip kunigas, kuris neturi teisės skelbti išpažinties paslapčių. Mes negalime skelbti žinių, gautų vykdant savo pareigas. Net jei ginamasis prisipažįsta padaręs patį sunkiausią nusikaltimą, mes neturime teisės tuo manipuliuoti. Keista, kad tokios demokratijos pagrindų tiesos ignoruojamos ir netgi oficialūs įstatymų sergėtojai siekia sužinoti teisėjų pasitarimų kambario paslaptis ir jas paskleisti. Netgi nuklausius tokias paslaptis, jos negalėtų būti pripažįstamos kaip įrodymas teisme. Tiesos nustatinėti neteisėtais būdais negalima.

- *Net jei tai lemia nekalto žmogaus nuteisimą arba kalto išteisinimą?*

- Aš be galo myliu teisę... Manau, kad baudžiamasis procesas numato daugybę konkrečių veiksmų, būdų ir kelių, kuriais reikia siekti tiesos. Visi kiti keliai yra neteisėti. Man to pakanka. Tikslu negalima pateisinti bet kokiomis priemonėmis.

- *Atleiskit už grubumą, bet ar jūs ramiai reaguojate į nusikaltėlius*

Vilniaus nūdienu

V. Kapočiaus nuotr.

persekiojančių struktūrų potencialios stoka ir susitaikote su banditu paleidimu laisvėn? Ar nejučiate jokio moralinio diskomforto?

- Ačiū Dievui, kol kas mano advokato praktika nėra tokia didelė kaip teisėjo. Būkite tikras, teisėją kamuoją labai panašūs klausimai rašant didžiąją dalį nuosprendžių. Imkime kraštutinį atvejį - mirties nuosprendį. Patikėkite, neteisingai paskirtos bausmės, proceso teisėtumo pažeidimai taip pat neduoda ramiai miegoti. O juk advokatas - toks pat mirtingas žmogus. Beje, aš prisimenu laikus, kai žmogžudį gynęs advokatas po mirties nuosprendžio paskelbimo iš darbo išlėkė už tai, kad savo klientui atsisveikindamas paspaudė ranką...

- *Ar jūs pats esate skelbęs mirties nuosprendžių?*

- Taip. Ir ne kartą. Teisėjo mantiją dėvėjau 16 metų. Rašant nuosprendžius, kartais parkeris krisdavo iš rankų.

- *"Ištraukinėti" iš kalėjimo lengviau?*

- Nenorėčiau sutikti su formuluote "ištraukinėti". Mano supratimu, valstybinės institucijos turi pakankamai priemonių ir laiko įrodymams surinkti, kad pareikštų kaltinimas išliktų iki proceso pabaigos. Jei to padaryti nesugebama ir norima nuteisti ne už konkretų nusikaltimą, o už tai, kad vienas ar kitas veikėjas turi blogą reputaciją, manau, kad tai ne advokato problema. Esu įsitinęs, kad sodinti į kalėjimą už blogą reputaciją negalima. Valstybė turi milžinišką aparatą tam, kad "nėnaudėlius" baustų už konkrečius nusikaltimus.

- *Ar jūs manote, kad, pavyzdžiui, kalbos, jog H. Daktaras - Kauno nusikaltėlių pasaulio lyderis, yra laužtos iš piršto?*

- Sušku pasakyti. Nemanau, kad garsiai pasakyta, bet neparemta neginčijamais įrodymais nuomonė neturėtų tapti visuotinė tiesa. Taip teigiant reikia turėti labai daug infomacijos. Aš tiek neturiu.

- *Ar, jūsų manymu, apskritai Lietuvoje egzistuoja mafija?*

- Populiariąja prasme - taip. Enciklopedine prasme - ne. Lietuva pernelyg maža, čia vieni kitus pažįsta, čia negalima ilgiam laikui užsikonspiruoti ir t. t. Yra įvairaus dydžio ir organizuotumo laipsnio grupių, tačiau abejoju, ar sulauksime klasi-

(nukelta į 5 psl.)

Lilė Mačiūnienė

sūnus

4

Jis, kaip ir anksčiau, nerūkė, negėrė ir artimai nebendravo su moterimis. O aš labai norėjau, kad jis vestų, bet jis vis sakydavo, kad žmona atimsianti iš jo daug brangaus laiko, o jam to laiko ir taip trūksta. Aš jam beveik nieko nekainavau, prižiūrėjau jį ir namus, ir mudviem abiem pragyvenimas atsiėjo ne brangiau, negu išleisdavo jis vienas.

Šiuo dideliu, gražiu "station-wagon" mudu apvažiavome beveik visą Europą. Pamatėme Belgiją, Olandiją, Prancūziją, Italiją, Austriją. Sustodavome pačiose idomiausiose vietose, kur tik buvo galima privažiuoti automobiliu. Muziejai, pilys, vienuolynai, begalinė daugybė bažnyčių. Visur Jurgis žinojo, į ką žiūri ir kaip žiūrėti. Gidų mums nereikėjo, mano sūnus buvo puikus gidas ir paaiškindavo net mažiausias smulkmenas, kurias žinojo iš meno istorijos. Taip pat lankėme miestus, kurie patys buvo muziejai. Jis gilinosi į architektūros ir meno grožį, aš mėgavausi laime tris mėnesius kimšdama į save žinias ir džiaugsmingai stebėdama sūnų, kuris tarytum vėl atgimė grožiui. Koks nuostabus jis būtų buvęs profesorius, mokslininkas, kaip įdomiai jis mokėjo aiškinti! Turėjo iškalbos dovaną ir mokėjo itikinti.

Po šios nepamiršamos kelionės grįžome į New Yorką. Iš pradžių buvo sunku. Mudu su juo vėl nesutapom, ir aš parrisamdžiau tarnaitę pas gydytoją, kur buvo didelis butas ir penkių žmonių šeima. Padirbau tik penkias savaites ir pervargau. Susiradau darbą batų fabrike ir gyvenau viena mažame kambaryje.

Mudviejų su Jurgiu santykiai greit pasitaisė, ir jis pasiūlė man vėl

gyventi kartu. Dabar aš dirbau, ir mes galėjome kukliai gyventi. Ką veikė Jurgis, kaip užsidirbdavo pinigų, nežinau: kažką rašė, vėl leido brošiūras pagal užsakymus, kažką spausdindavo mašinėle žurnalui.

Jis ir vėl nenorėjo nė girdėti apie vedybas ir net pykdavo, kai aš apie tai prašnekdavau. Neturįs laiko, - taip jis atsikalbinėdavo. Jurgis turėjo draugų, kuriems buvo atsidavęs visa širdimi, lyg jie būtų buvę jo šeima, jo paties vaikai. Jis noriai su jais susitikinėdavo, bet niekam, net pačiam artimiausiam draugui, neleidavo rūkyti šalia jo. Visada sėdėdavo namie, visada būdavo užsiėmęs, išeidavo trumpam; dideliame žmonių būryje būdavo tik jų vaidinimuose, koncertuose, parodose, šiaip jau tūnodavo namie ir dirbdavo.

Aš netrukus pakeičiau darbą, pradėjau dirbti ligoninėje ("nurse's aid"), o po metų tapau Kerenskiu sekretore. Kerenskis baiginėjo savo paskutinę knygą, reikėjo rašyti jo diktuojamai, nes jis jau buvo beveik aklas. Vėliau, baigusi šį darbą, aš nuvažiuodavau pas jį paskaityti knygos ir laikraščio. Geras užmokestis labai pravertė, ir mudu su Jurgiu dažnai nuvažiuodavom į kiną ar į teatrą, kartais aplankydavom vienuolyną, kurį jis labai mėgo. Filmų - japonų ar kitų užsienio šalių, baletai ir įvairių trupių iš Sovietų Sąjungos gastrolės. Jis mėgo viską, kas rusiška, taip pat labai patikdavo tai, kas japoniška. Apie kitus jo reikalus, ketinimus daugiau žino jo draugai. Žinau tik vieną dalyką: mudviejų širdžių niekas niekada nebūtų išskyręs. Mudu susitikdavome kiekvieną savaitę, su retomis išimtimis. Jis atvažiuodavo pas mane, aš jį vaišindavau; pavalgęs atsiguldavo pagulėti. Dažnai jis atsiėždavo kokią nors įdomią knygą ar albumą, rodydavo man ir pasakodavo. Pavyzdžiui, jis daug skaitė apie Pirmąjį ir Antrąjį pasaulinius karus. Arba labai įdomią medicinos enciklopediją. Jam būdavo malonu pasidalyti su manim viskuo, ką perskaitydavo. Kartais mudu susitikdavome mieste ir kartu nueidavome į restoraną ar pažiūrėti įdomaus filmo. Matėme visus švedų ir rusų filmus.

Po širdies priepuolio gydytojas uždraudė man laiptoti į penktą aukštą, kur buvo mano butas ir nebuvo lifto. Jurgis pasiūlė gyventi su juo. Tačiau jis gyveno rūsyje; nors platūs langai žvelgė į vidinį

kiemėlį, grįstą kokliais ir prisodintą medžių, bet jo studija buvo prigriozdinta dėžių, stovėjo karutis cementui vežioti, visokie apdulkėję įrankiai. Vietoj virtuvėlės buvo kampelis su elektrine virykle, stovėjo senas šaldytuvas, o išvietė (ir dušas, išrengtas irgi jo paties) buvo koridoriuje. Kai aš atsikrausčiau į tą baisųjį rūšį, Jurgis skubiai jį pertvarkė, padarė plačias japoniškas praskleidžiamas duris, kuriomis atitvėrė mano kampelį. Ten stovėjo mano mėgstamoji sofa ir spintelė iš dėžių, Jurgio suprojektuotų dar Vokietijoje, ir pačios dėžės buvo padarytos ten; jų dureles jis apklijavo padidintomis fotografijomis iš mūsų kelionės po Europą. Tą spintelę aš tebeturiu, ji man brangi taip pat kaip ir mano mylimas sūnus; žiūrėdama į ją, tarsi matau savo berniuką. Dar jis daug dirbo prie ikonų. Prisipirkdavo gerų albumų su muziejinių ikonų reprodukcijomis, iškirpdavo jas, užklijuodavo ant lentučių, fiksuodavo, ir jos atrodė kaip tikros ikonos. Aš jų turėjau arti šimto, bet prieš mudviem išvažiuojant į Europą Jurgis pasiskubino jas išdalyti ir išdovanoti draugams. Per kiekvienas Kalėdas aš gaudavau iš jo po keletą ikonų, be to, jis mėgo visokias dėžutes ir komodelės, - jų taip pat turiu bent kelias. Kiekvienoje šalyje jis, be atvirukų, nusipirkdavo ką nors ypatingą ir padovanodavo man. Aš buvau apsupta tik jo darbų ir apgaubta jo dėmesio. Visa tai, ką turiu, jis padovanojo man gimimo dienos, Motinos dienos ir Kalėdų progomis. Jis mėgo senovinius daiktus ir retkarčiais nusipirkdavo seną spintelę ar dėžutę.

Rūsio grindis jis tuoj pat išklojo plačiomis, 6 jardų pločio, plastiko juostomis, bet visa tai buvo nepraktiška, netikra, ir jis pažadėjo idėti grindis ir lubas, nes iš viršaus nuo sijų byrėjo dulkės ir smelis. Lakstė ir pelės, jos man labai nepatiko, ir vieną naktį Jurgis sugavo septynias peles - visą šeimą. Tada jau buvo ramiau. Vienas iš Jurgio draugų prasitarė man: girdi, kaip gerai, kad aš gyvenanti su Jurgiu, - matyt, jam buvo gaila žiūrėti į jo varganą gyvenimą. Kiti, atėję po to, kai aš ten apsigyvenau, tiesiog aiškino. Aš beveik kasdien mazgojau kiemelio grindis ir veidrodinius, nelyginant krautuvės, stiklus. Prie lango mūsų butelyje stovėjo gėlės, aš

(nukelta į 4 psl.)

■ JAV Valstybės departamentas pareiškime spaudai nepasmerkė buvusių SS latvių savanorių legiono narių eitynių Rygoje, o tik apgailestavo, kad jose dalyvavo keli oficialūs Latvijos asmenys. Pranešime sakoma, kad Latvijos vyriausybė išplatino pareiškima, kuriame atsiribojo nuo šių įvykių, bet suteikė jų dalyviams pasinaudoti savo teise į taikų susirinkimą. Eitynės buvo tvarkingos ir taikios. Jų metu nebuvo demonstruojama karinė nacistinė ar kitokia provokacinė simbolika ir atributika. Latvijos ministrai ar kiti civiliniai pareigūnai nedalyvavo šiame renginyje. Tačiau JAV Valstybės departamentas apgailestauja, kad kai kurie aukšti Latvijos ginkluotųjų pajėgų pareigūnai ir parlamentariai vis dėlto atvyko į vainiko padėjimo ceremoniją. Latvija, kuri siekia įstoti į NATO, turi laikytis griežtų kriterijų, kaip ir visi kiti šios sąjungos nariai. Kaip šalis, pasirašiusi Baltijos chartiją, Latvija išpareigojo gerbti žmonių, priklausančių įvairioms etninėms ir religinėms grupėms, teises, pažymima JAV diplomatinės žinybos dokumente.

■ JAV Los Angeles mieste įsikūręs Simon Wiesenthal Centras pakvietė JAV Kongresą peržiūrėti Amerikos pagalbos Latvijai klausimą ir atsisakyti Latvijos priėmimo į NATO idėjos. Taip ši žydų organizacija, užsiimanti nacistinių nusikaltėlių paieškomis, reagavo į Rygoje įvykusią buvusių Latvijos SS Legiono veteranų demonstraciją.

■ JAV prezidentas Bill Clinton pranešė, jog 1998 metais JAV kartu su finansininku filantropu George Soros įkurs 15 milijonų dolerių Baltijos ir Amerikos fondą, remiantį visuomenines organizacijas.

■ Nenorėdama būti pralenkta Estijos, Lietuva stumiasi į Europą viena pati: kovo 29 d. ji perėjo į Vidurio Europos laiką.

Žodis apie poetą Bernardą Brazdžionį

Alė Rūta

Brangieji,
Atsimenate? Šioje salėje, Broniui
Budriūnui diriguojant, jo kompozici-
jos kantatoje skambėjo žodžiai:

*Tu mano saulė rytojaus dienos,
Mano protėvių žeme,
Nenumirus po piktojo gruodo ledais,
Nesukniubus po sielvarto upės krantais,
Puoškis, puoškis pavasario jauno žiedais,
Lietuva, mano protėvių žeme!*

Trumpai apie šių žodžių autorių. Grįžęs tėviškėn, poetas rado tik ažuolą, vešlų, iš Biržų podirvio, prisotinto našlaičių ašaromis. Jo šakose - giedantys paukščiai. Ar tai ne simbolis paties poeto, jo skambijų eilių? Tvirtas lyg ažuolas, siela turtinga - iš amžinosios tautos kultūros, ir jo kūrybos giesmės skamba Lietuvos padangei ir už jos ribų.

Poetas ėmė rašyti anksti, Biržų gimnazijoje, skleidėsi talentas nepriklausomoje Lietuvoje, iš Doneičio, Valančiaus, Baranausko, Vaižganto, Maironio semiantis jėgų; taip pat - iš motinos maldaknygės, liaudies dainų, gamtos, tautos papročių, istorijos... Pradžioje kūrybos motyvai asmeniniai ir gamtos, vėliau religiniai, visuomeniniai, patriotiniai. Žavėjosi poetu Putinu, bet išvystė savą kūrybos kelią, pats kelioms kartoms tapdamas pavyzdžiu, - nuo pat Vytės Nemunėlio žaismingų eilėraščių iki elegiškai giedrųjų Brazdžionio posmų.

Rinkiniai "Amžinas žydas" (1931), "Krintančios žvaigždės", "Ženkla ir stebuklai", "Kunigaikščių miestas" (1939) ir tremty "Svetimi kalnai", "Vidudienio sodai", "Poezijos pilnatys" - rašė jis meniškai lietuvių tautos kultūrine, dvasine, kančių istoriją - ir Sibire šalantiems, ir kitur pasauly išstumtiems. Jo poezija stiprina lietuvių kankinių, benamių širdis, kurių, rašančių, - viešai ar slapta. Kūryba sklido mokyklose, bažnyčiose, minėjimų salėse - giesmėmis, dainomis, kantatomis, laisvai skambėjo jaunimo lūpomis, o Sibire bei pavergtų tėvynėj slapčia, stiprinant laisvės viltį.

Poetas ne vien dainius. Jis plūso kultūros dirvonuose: rašė kritikos straipsnius, redagavo leidinius, dirbo su jaunimu, vadovavo Rašytojų draugijai - vis giedras ir jaunas,

Poetui Bernardui Brazdžionui buvo įteiktas Gedimino 1-ojo laipsnio ordinas Kovo 11-tos šventės proga Šv. Kazimiero parapijos salėje š. m. kovo 15 d. Iš kairės: Aldona Brazdžionienė, Poetas, gener. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, ambasadorius dr. St. Sakalauskas, jo žmona

nepavargęs dvasioje, o Vytės Nemunėlio posmuose net vaikiškai žaismingas...

Kūryboje - romantika bei realūs vaizdai, lyriški, o kartais aštrūs, net groteskiški, išjudina lietuvių sielą. Tematika plati, forma savita ir moderni, kūryba bendra-žmogiška.

Vokiečių okupacijos metais po grindy išleido tris knygas: "Iš sudužusio laivo", "Šaukiu aš tautą" ir "Viešpaties žingsniai" (1943). Gvildenamos religinės, filosofinės, patriotinės temos: nuo gaudaus rūstumo iki eleginės giedros. Dinamiška ekspresija keičia ramus susimąstymas, kaltinimą - malda, apokaliptinės pranašysės ir melancholiška paguoda. Veržimasis į ontologinę Tiesą ir vergijų, žmonių veidmainiškumo, sumaterialėjimo pasmerkimas. Religiniais terminais, taurumas, pastikėjimas Apvaizda - visa tai ir paskiausio knygoje "Šiapus ir anapus mūsų laiko". Kaip ir jaunų kūrėjų, visada platėjo ir jo temų spektras ir modernėjo forma. Poetas - tautos fizinio ir dvasinio atgimimo dainius. Jo poezija prisotinta siekimo tiesos, meilės, žmoniškumo, taikungumo ir vienybės.

Eilėraštyje "Ažuolas" - pranašingi ir drąsinantys žodžiai:

*Ir tarė dangūs - Ažuole, stovėk, kai vėtros plėšys.
Ir nedrebėk, kai duobkasiai sueis iškast tavęs -
Manų skliautų Apvaizdoje tu amžinai stovėsi,
Kas neš manas kalvarijas, tas mano šventę švęs.*

Sakoma, poetai tokie, kokia visuomenė, tauta. Bet ir tauta tokia, kokie jos poetai...

Vasario 16-tos Lietuva pagerbė tada jauną poetą Valstybine premija (1939) už jo knygą "Kunigaikščių miestas", šlovinančią Vilnių.

Dabar - Kovo 11-tos Lietuva vertai pagerbia Poetą už visą jo kūrybą ir darbus. Išskiria ir pagerbia ne ketvirto, ne trečiojo, o paties aukščiausio laipsnio - Gedimino Pirmojo laipsnio ordinu.

Tai gražus Prezidento ir vyriausybės dėmesys Poetui.

Sveikiname! Ir su tautos dėkingumu, Kovo 11-tos šventės rengėjų rūpesčiu, su mūsų visų dėkaugsmu, pagarba ir meile ne vien Poetui, o ir jo Mūzai, draugei, žmonai Aldonai tariame šviesu, brangų jo vardą - Bernardas Brazdžionis.

Kalba, pasakyta Ordino įteikimo proga 1998 m. kovo 15 dieną Šv. Kazimiero parapijos salėje, Los Angeles, Kovo 11-tos

Nedarbas gali sužlugdyti Kinijos ekonomines reformas

Kinija dabar vadinama viena perspektyviausių pasaulio šalių. Daugiau kaip milijardas jos pilkėjų, kurie pradeda po truputį uždirbti pinigų ir ieško, ką čia nusipirkti, vilioja didžiausius tarptautinius koncernus. Tačiau nelauktai visoms Kinijos ekonominėms reformoms iškilo didžiulis pavojus. Mat šalyje yra apie 80,000 nerentabilių fabričių. Jei nutraukus valstybės paramą juos teks uždaryti, dešimtys milijonų žmonių neteks darbo. O tai reiškia didžiules socialines problemas, kylantį nepasitenkinimą ir revoliucijos grėsmę. Kadangi Kinijoje milijardus dolerių jau investavusios daugelis išsivysčiusių pasaulio šalių, ši problema įgauna tarptautinį mastą.

Tačiau didžiausia bedarbių minia gali atsirasti ne uždarinėjant įmones, o mažinant valstybinį aparatą. Kinijoje susiklosčiusi unikali situacija - 36 šalies gyventojams tenka vienas valdininkas. Iš viso yra 33 milijonai žmonių, kurie atlieka didesnes ar mažesnes valstybės valdymo funkcijas. Padai jiems svilti pradėjo, kai iš mokslų Vokietijoje grįžo vienas iš dabartinės Kinijos reformų simbolių Luo Gan ir tapo valstybės tarybos generaliniu sekretoriumi. Jis Rytų Vokietijos pertvarkymo patirtį ėmė taikyti reorganizuojant Kinijos valdymo struktūras. "Mes praeityje kontroliavome pernelyg daug dalykų, kurių visiškai neįsmanėme", - sakė jis. Sumažinus valstybės kontroliuojamų sferų skaičių, bus panaikinta kas ketvirta ministerija, ir beveik aštuoni milijonai valdininkų per artimiausius 3 metus neteks darbo.

Tik trečdalis iš valstybei priklausančių įmonių duoda šioji tokį pelną, visos kitos yra visiškai nuostolingos. Pavyzdžiui, Kinijoje yra 123 traukinių vagonų gamyklos. Šiuo metu paklauso jų gaminamai įrangai beveik nėra, todėl dauguma iš jų pa-

šventės minėjime, kurį surošė Tėvynės Sąjunga, pietinės Kalifornijos skyrius (pirmininkas Albinas Markevičius).

gamina vos po keturis vagonus per savaitę, kai seniau gamindavo tūkstančius. Visas nuostolingas įmones turi bent minimaliai išlaikyti valstybė. Per metus do-

tacijų suma siekia šimtus milijardų Vokietijos markių! Kadangi biudžete tokių laisvų pinigų nėra, tai skolinamasi iš valstybinių bankų. Jie verčiami suteikti pigius kreditus, tačiau tikimybė, kad jie kada nors sugrįš, labai nedidelė. Prognozuojama, kad maždaug 40% Kinijos valstybinių bankų išduotų paskolų yra beviltiškos. Tokia situacija gresia sprogimu patiems bankams, kartu ir eiliniams indėlininkams. Kinų privačios santaupos valstybiniuose bankuose siekia apie 180 milijardų Vokietijos markių, todėl jei bankai taps nemokūs ir bankrutuos, dešimtys milijonų žmonių ims nekęsti savo valdžios už tai, kad ji atėmė santaupas.

Ilgai Kinijos vyriausybė šioje situacijoje elgėsi labai neryžtingai. Visiems aišku, kad jeigu nerentabilios valstybinės įmonės nebus likviduotos, anksčiau ar vėliau jos paskandins visą Kiniją. Stengiamasi išlaviruoti tarp ekonominės būtinybės ir gresiančio nepasitenkinimo iškart uždaranant ne visas įmones, o jas likviduojant palaipsniui. Tačiau skaičiai vis tiek išpūdingi - vien šiais metais darbo neteks apie 11 milijonų kinų. Kokios jų galimybės rasti darbą kitur, privačiose bendrovėse?

Baisiausia tai, kad visi tie milijonai bedarbių neturi beveik jokio šanso rasti kitą darbą. Privačioms bendrovėms darbininkų netrūksta. Atvirkščiai, jos pačios atleidinėja žmones - vien praėjusiais metais beveik milijoną.

Tačiau kai kurie Kinijos politikai nebijo gresiančio katastrofiško nedarbo. Tvirtinama, kad istoriškai Kinijoje visuomenė įpratusi prie situacijos, kai šimtai milijonų žmonių neturi kuo užsimti. Išties šalyje, kurioje 300 milijonų žemdirbių, nedarbas buvo nuolatinė problema. Susiklostė ištisi visuomenės sluoksniai, karta iš kartos keliaujantys po šalį ir ieškantys laikino pragyvenimo šaltinio dirbant sezoninius darbus valstiečių laukuose ar didelėse statybose. Tačiau jei anksčiau šalyje nuolat darbo ieškodavo keli milijonai žmonių, po valstybinių įmonių likvidavimo (mukelta i 7 psl.)

sūnus

(atkelta iš 3 psl.)

kaip įmanydama stengiausi palaikyti švarą. Atėjo pavasaris, ir man ėmė gelti visą kūną, lyg nuo reumato, - kojos, rankos, pirštai, strėnos. Namas nebebuvo kūrenamas, ir nuo cemento ėjo drėgnas šaltis, nepadėjo net ir čiuzinys ant mano sofos, kilimas. Aš bijojau tapti invalide ir nusprendžiau vėl palikti Jurgį. Jo studija dabar buvo sutvarkyta, ir jis galėjo apsieiti be manęs. Aš vis įkalbinėjau jį vesti, bet jis, kaip ir anksčiau, atmesdavo šią idėją ir pykdavo, prašydamo manęs nebekalbėti apie vedybas. Su manim jis nebuvo sentimentalus, ir net susitikę mudu nesibučiuodavome, o atsisveikindama aš vos spėdavau pakštelėti jam į skruostą.

Tuo metu jis buvo labai užsiėmęs studijų įrenginėjimu. Šį verslą pradėjo netrukus po to, kai grįžome iš Europos, 7-ajame dešimtmetyje. Jis nusipirko namą didžiojo New Yorko prekybinėje dalyje, prie Canal gatvės, netoli Greenwich Village - menininkų centro. Nusipirko beveik neturėdamas pinigų, įkalbėjęs mane atiduoti savo santaupas, kurias man pavyko sukaupti iš tam tikrų mašinraščio darbų. Be to, mudu abu pardavėme savo žemę prie Hudsono. Iš viso aš jau buvau sutaupiusi apie 5 tūkstančius dolerių, jis irgi šiek tiek turėjo. Tačiau dirbdamas pats kartu su keliais pigiais darbininkais, jis tuo pat metu paskelbdavo apie parduodamas studijas, tada jų pirkėjai duodavo pinigų, ir jis galėjo toliau remontuoti patalpas ir baigti rengti studijas. Įmdavo už tas studijas per daug pigiai, beveik nieko neuždirbdamas ar uždirbdamas labai mažai, tik tiek, kad galėjo pragyventi, - niekas tiesiog netikėjo, kad taip pigiai, visi manė, kad jis iš to uždirba milijonus! Ir taip namas po namo, kai kurie iš jų buvo palyginti brangūs ir geri, bet, dar nespėjęs išparduoti studijų viename name, kartu su savo draugu jau pirkdavo kitą. Su

pinigais jam vėl buvo striuka, ir jis nuolat skolinosi iš sesers - mano dukters, žadėdama gražinti dvigubai. Kai aš gyvenau su juo rūsyje, tarnavau kontoroje, per kurią buvo siunčiami daiktai į SSRS. Gaudavau pensiją, šiek tiek uždirbdavau, bet visi mano pinigai išeidavo ne tik maistui - dažnai jis skolindavosi iš manęs po 50 dolerių čia dažams, čia įrankiams. Daug aš jam esu atidavusi savo uždirbtų pinigų, būdavo jo gaila, ir vis norėdavau tikėti, kad viskas bus taip, kaip jis žada. O jis, tvarkydamas savo verslo reikalus, visada buvo optimistas, ir jeigu aš kartais nepatikliai žiūrėdavau į jo užmojus, jis mane vadindavo pesimiste. Taip pat nepabaigiamai jis skolinosi pinigų iš mano dukters - būdavo, jei šiandien ir atiduos, rytoj pasiskolins dar daugiau, įkalbinėdavo ją pirkti studijas, tvirtindamas, kad pardavusi gausianti dvigubai. Ir ji tikėjo broliu, duodavo jam pinigų, pirko studijas, bet jai niekada nepavykdavo jų parduoti ir atgauti savo išleistus pinigus.

Aš tačiau pavargau nuo jo studijų, pirkimų ir pardavimų, nebenorėjau net girdėti apie tai. Mudu su juo kaip ir anksčiau susitikdavome pas mane kiekvieną sekmadienį, aš gyvenau netoli užutėkio, Mamaronecke, ir mudu vaikštinėdavome prie vandens, sėdėdavome ir taikiai šnekučiuodavomės, neliesdami pavojingų temų, kur mudviejų nuomonės visiškai skyrėsi. Jaučiau, kad pas mane jis pailsi dvasiškai. Po priešpiečių jis visada pagulėdavo, net pasnausdavo. Pavakare išlydėdama jį namo, aš įduodavau jam paruošto valgio kelioms dienoms. Kažkas su tomis studijomis jam nesisekė, - ar jis visa tai darė nelegaliai, ar žmonės iš jo reikalavdavo neįmanomų dalykų. Žiūrėk, ir vėl kažkam skolingas, kažkas nepatenkintas juo.

Jurgis gyveno keistą gyvenimą. Slapstėsi nuo teismo vykdytojo - valdžios pareigūno, paversdamas tai tiesiog vaikišku "kačių ir pelių" žaidimu. Namie užsirašindavo visais užraktais, pasidarė slapta išėjimą iš studijos, vaikščiojo su japonišku kardu - jei kas užpuktų. Bent jau atvažiuodavo su tuo kardu sekmadieniais pas mane. Nežinau, ką jis pats jautė savo širdyje, bet apie visus tuos dalykus pasakodavo tik su humoru, juokdamasis ir džiūgaudamas kaip

kūdikis. Net sugalvojo siuntinėti tam pareigūnui atvirus iš visų pasaulio šalių, mat kiekvienoje buvo jo draugų, kurie jam padėdavo vykdyti šį sumanymą. Taip Jurgis norėjo suklaidinti teismo tarnautoją, kad tas pamanytu, jog jis važinėja po visas šias šalis.

Mano širdis jautė, kad vieną kartą jam teks už viską atsakyti, bet jį perkaltė buvo neįmanoma. Ir štai sykį ji sumušė specialiai papirkti žmones. Atsisakė su rangovu elektriku tiksliai pagal sutartį, Jurgis delse atiduoti jam 2000 dolerių už kažkokį papildomą darbą, bet darbas buvo atliktas prastai, ir Jurgiui teko pačiam daug ką taisyti, - jis gerai nusimanė apie elektros laidus ir lengvai atspėdavo, kur kas negerai. Todėl jis ir neskubėjo mokėti nesąžiningam rangovui. O tas - karštas italas - nenorėjo ilgai laukti ir sumanė nubausti Jurgį: pasiuntė banditus.

Vieną rytą, kai tikrasis gyvenimas Soho kvartale dar nebuvo prasidėjęs, savaitgalį, pas Jurgį užėjo du žmonės. Jie paprašė parodyti parduodamą studiją. Jis išėjo su jais ir kai tik atgrėžė jiems nugarą, norėdamas atrakinti duris, jie puolė jį ir geležiniais virbais ėmė daužyti per galvą. Visas aptekęs krauju, jis pargriuvo. Tie nusikaltėliai ėmė spardyti jį į krūtinę, pilvą. Jurgis ėmė šauktis pagalbos, nes suprato, kad jie įnirše gali jį užmušti. Studijoje prieais gyvenanti dailininkė pažino jo balsą, išėjo laukan, ir piktadariai iškart paspruko, o ji išnešė Jurgiui šlapia rankšluostį, pakvietė policiją, ir ši, atvykusi per kelias akimirkas, nuvežė jį į artimiausią ligoninę. Devyni gydytojai ėmėsi jį gelbėti, susiuvu jam galvą 36-ose vietose, į krūtinę įstatė vamzdelį, pro kurį buvo pumpuojamas oras ir šitaip atitaisomai keturi lūžę šonkauliai. Jam suleido vaistų, raminančių skausmą, ir apskritai jis buvo geros, patikimosios rankose. Gydytojai, sužinoję, kas jis, buvo nepaprastai rūpestingi ir padarė viską, ką tik galėjo, kad jis vėl būtų sveikas. Devynias dienas Jurgis pragulėjo intensyvaus slaugymo palatoje. Buvo beveik linksmas, pakiliuos nuotaikos. Tik mėlynė prie kairės akies ir krauju pasrūvusi akis liudijo nelaimę. Man buvo labai gaudu matyti savo berniuką po šio įvykio.

(bus daugiau)

Keletas pastabų dėl Vinco Krėvės paistalų

(atkelta iš 2 psl.)

Tilžę. Su prezidentu automobiliu atsisėdęs vienas adjutantų ir vidaus reikalų ministras. Merkys iš prezidentūros paskambinęs Virbalio policijos viršininkui ir šaulių būrio vadui, kad prie sienos sulaikytų prezidentą. Ministras Galvanauskas su generolu Vitkausku sėdė automobiliu ir išsiskubinę Kybartuosin, tikėdamiesi prezidentą pavyti ir įkalbinti, kad grįžtų į Kauną.

Kaip matysime, visa eilė Krėvės teigimų nuslysta nuo tikrovės.

Pirma, generolas Černius Ministrų tarybai vadovavo ne vieną savaitę, bet kone aštuonis mėnesius: nuo 1939 m. kovo 30 d. ligi 1939 m. lapkričio 21 d.

Antra, generolas Černius ir jo vadovauta Ministrų taryba opozicijai spaudžiant atsistatydino, sunkėjant Lietuvos politinei padėčiai ryšium su Sovietų Sąjungos primestą tariamą Savitarpinės pagalbos sutartimi, pasirašyta 1939 m. spalio 20 d., o generolas Skučas ir direktorius Povilaitis Sovietų pareikalauti suimti 1940 m. birželio 15 d. ultimatumu, t. y. maždaug aštuoniais mėnesiais vėliau. Taigi Černiaus vadovautos Ministrų tarybos atsistatydinimo priežastis buvo ne jo priešinimasis suimti generolą Skučą, bet Sovietų Sąjungos Lietuvai primestoji tariamą Savitarpinės pagalbos sutartis.

Trečia, kaip žinia, generolas Skučas ir direktorius Povilaitis buvo suimti 1940 m. birželio 16 d., kai prezidentas Smetona radosi jau Vokietijoje, o Lietuvos suvereninė galia buvo Sovietų Sąjungos emisaro Dekanozovo rankose. Taigi negali būti nė kalbos apie prezidento Smetonos paliepimą juos suimti.

Ketvirta, ministras pirmininkas Merkys, kaip žinia, grįžo iš Maskvos 1940 m. birželio 12 d. popiet, o Sovietų ultimatumą Ministrų taryba svarstė ne tą patį vakarą, Merkiui grįžus iš Maskvos, bet paskutiniame savo posėdyje, kuris prasidėjo 1940 m. birželio 15 d. 2 valandą (naktį) ir tęsėsi ligi paryčio.

Penkta, tvirtinimas, kad prezidentas Smetona buvęs ultimatumą priimti linkusių pusėje, yra piktas pramanas. Ministrų tarybos paskutiniojo posėdžio dalyviai generolas Musteikis, Ministrų tarybos generalinis sekretorius Mašalaitis, net žemės ūkio ministras Audėnas (jis pats buvo nuolankių pusėje) savo raštuose tvirtina priešingai - prezidentą Smetoną griežtai pasisakius už ultimatumo atmetimą ir ginkluotą priešinimąsi.

Šešta, prezidentas Smetona apleido prezidentūrą 1940 m. birželio 15 d. 4 val. 40 min. popiet, bet ne apie 8 val. iš ryto. Prezidentūros prisilaikė ir kiti Ministrų tarybos paskutiniojo posėdžio dalyviai: čia jie kartu su prezidentu aimanavo, krintosi,

tarėsi (generolas Raštikis 10 val. buvo pradėjęs sudarinėti Ministrų tarybą, kol apie 1 val. atėjo žinia iš Maskvos, kad jis Kremlui nepriimtinas).

Septinta, prezidentui Smetonai apleidžiant prezidentūrą, su juo automobiliu atsisėdė vidaus reikalų ministras negalėjo. Kaip rodo dokumentai, tuomet Lietuva neturėjo vidaus reikalų ministro, nes generolas Skučas jau 1940 m. birželio 13 d. buvo atleistas ir jo pareigas ėjo pats ministras pirmininkas Merkys. Su prezidentu automobiliu atsisėdė adjutantas pulk. Žukaitis ir apsaugos vyrai Adomavičius bei Činoderis.

Aštunta, prezidento žmona bėgo Vokietijon iš Užgirio Kiemo (ne iš Kauno) ir ne pro Tilžę, bet pro Kybartus: čia atvyko apie 10 val. vakaro.

Devinta, prezidentą automobiliu vijo Kybartuosin ministras Galvanauskas su generolu Tallat-Kelpša, bet ne su generolu Vitkausku, norėdami įkalbėti, kad grįžtų Kaunan. Generolas Vitkauskas tuomet buvo turbūt pakeliui į Gudagają stoti tartis su okupacinės kariuomenės vadu dėl jos sutalpinimo Lietuvoje. Ir kitų "Darbininko" atkarpų, priglaudusių šį atsiminimų kratinį, turinys yra gausiai aptekęs neįtikėtinai Krėvės paistalais.

Neįtikėtina, kad Merkys, rasdamasis Lietuvos tragiškajam įvykių pačiame viduryje ir gerai juos pažindamas, būtų galėjęs pasakoti Krėvei tokias beprasmybes. Reikia manyti, kad jos bus paties Krėvės gerokai senstelėjusios atminties, lakios vaizduotės, na' ir kiek kerštingo mojo vaisius. Krėvė politikon įkrito, kaip mūsė išrūgosin. Bandydamas pats išsikiepti, atsakomybę primetinėja kitiems: kaltina, juodina ir juos, ir Lietuvos praeitį, tarsi pateisindamas Kremliaus smurtą.

Pats Vincas Krėvė bus geriausiai įvertinęs savo atsiminimus tokiais žodžiais: "Visi mane įkalbinėjo: rašyk atsiminimus... Kaip rašysiu, jei mano atmintis atsako man padėti. Užmiršau daugelį įvykių. Iškriti iš atminties varden ir datos.

Be to gi, visi, - o gal ir ne visi, - laikė protingu, daug nusimanančiu, o aš pats geriausiai žinau, kad nesu nei protingas, nei daug išmanas, - taigi atsiminimais tik sugadinsiu apie save nuomonę" (1997 m. gruodžio 5 d. "Darbininkas" Nr. 48, 20-toji atkarpa).

Taigi taip ir lieka neaišku, kodėl "Darbininkui" parūpo "gadinti nuomonę" apie mūsų literatūros milžiną Vincą Krėvę-Mickevičių, jo lūpomis dar paspjaudant ir ant nepriklausomos Lietuvos bei pasimėgaujant jos inkorporacijos sovietinei tezei.

Lietuvių kalbos kursai Vilniuje

Nuo 1990 m. Vilniaus universitete rengiami įvairios trukmės lietuvių kalbos kursai pradedantiems, pažengusiems bei mokantiems lietuvių kalba.

Lituanistinėse studijose dalyvauja studentai, pradėję mokytis lietuvių kalbos savojoje šalyje. Galima pasinaudoti žiemos ar vasaros metu vykstančiais dviejų ar keturių savaičių kursais. Šiais metais vasaros kursai vyks birželio 30 - liepos 28 dienomis. Trukmė - 110 valandų. Mokestis - 2000 litų (4 litai - 1 USD). Mokantiems lietuvių kalbą kursai vyks birželio 30 - liepos 15 die-

nomis. Mokestis - 1280 litų. Grupės sudaromos iš ne daugiau kaip 12 studentų. Esant reikalui (studentui pageidaujant) mokoma individualiai. Dirbama kasdien, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius, po 4-6 akademines valandas (akademinės valandos trukmė - 45 minutės). Vilniaus universitetas parūpina apgyvendinimą bendrabutyje arba universiteto tarnautojų šeimose. Kursai vedami lietuvių kalba, išskyrus būtinus komentarus pradedančiųjų grupėms. Studentai, užbaigę pilną kursą, gaus pažymėjimus, o sėkmingai

Pokalbis su advokatu Rimu Andrikiu

(atkelta iš 3 psl.)

kinio pavyzdžio ir klasikinio teismo proceso.

- O A. Butkevičiaus atvejis?
- Man neetiška tai komentuoti, bet esu įsitikinęs, kad ne.

- Vis dėlto, ar ne už ryšius su vadinamaisiais mafijozais jums teko atsivieškinti su Prezidento patarėjo teisės klausimais postu?
- Nesu apsaugotas nuo skandalų ir vargu ar galėčiau ginčytis su laikraščiais. Norėčiau tik pažymėti, jog ir šiandien priekaištai ešą aš susitikinėjau su savo kolegomis, tuo metu gynusiais B. Dekanidžę, man atrodo visiškai absurdiški. Anas įvykis tėra sudėtinė proceso dalis, kurios metu atsikratyta "nepatogaus" patarėjo. Kaip kadaise bandyta atsikratyti nepatogių teisėjų, o dabar bandoma sukompromituoti nepatogių advokatą...

- O kaip komentotumėte jūsų telefoninių pokalbių stenogramas su nepavydėtinos reputacijos veikėjais?..

- Taip pat. Kiekvienas advokatas bendrauja su daugeliu klientų ir natūralu, kad tai domina specialiąsias tarnybas. Tačiau galiu patikinti, kad niekur nebuvo išspausdinta jokio mano pokalbio, kuris leistų įtarti R. Andrikį elgiantis neetiškai ar nusikalstamai.

- Ar esate su klientais turėjęs "nestatutinių santykių" - kartu medžiojęs, meškeriojęs, sėdėjęs "prie butelio"?

- Tokiems susitikimams sušaukti, manau, pakaktų vienos rankos pirštų. Tai tikrai nėra nuodėmė.

- Paaiškinkite dar vieną paradokso. Ne paslaptis, kad gerų advokatų paslaugos yra labai brangios ir priimanos tik išskirtinei publikai. Išeitu, kad didžiausi "žulikai" turi

geriausias galimybes iš balos atsikelti sausi...

- Įstatymai numato, kad advokatas dirba nemokamai, jei klientas neišgali apmokėti advokato paslaugų. Patikėkite, mes labai dažnai giname pakankamai solidžius žmones, netgi be valdiško atlygio. Kita vertus, už bet kokią darbą mokami pinigai dar negarantuoja, kad tas darbas bus atliktas sąžiningai.

- Kaip atrodo jūsų gyvenimas, užvėrus kontoros duris?
- Trečdalį laiko praleidžiu ant ratų, esu išmaišęs visus Lietuvos užkampius.

- Su koku automobiliu važinėjate dabar ir su koku - dirbdamas teisėju?

- Anais laikais dažniausiai lakstydavau su draugu mašinomis. Paskutiniaisiais socializmo metais, dirbdamas Aukščiausiojo Teismo teisėju, buvau gavęs paskyrą žiguliukui. Dabar važinėju su "Mercedes 230". Nepaisant savo 11 metų, jis visai gerai atrodo...

Šiaip mėgstu su gera kompanija pažaisiti krepšini, išgerti gero alaus.

- Turite pasiekimų šiose srityse?
- Studentavimo laikais žaidžiau rankinį už Vilniaus universiteto rinktinę. Beje, su sportu "užrišau" jau pradėjęs dirbti teisėju. Tuometiniai Teisingumo ministerijos šulai pareiškė, kad taip elgtis nesolidu... Man tada tai buvo skausmingas smūgis.

Šiaip turiu įvairių prizų-suveityrų už ištikimybę ir "pasiekimus" geriant alų. Studijų laikų rekordas - 24 bokalai dviem. Ir dabar pirmąjį bokalą galėčiau įveikti dviem gurkšniais. O jei atostogomis laikytume gyvenimą poilsio namuose, kurortuose ir pan., tai tokių atostogų neturėjau 5-6 pastaruosius metus. Pakeliauti teko tik kartu su

šalies sportininkų rinktinėmis. Apskritai nesu pavyzdingas šeimos narys.

- Jūsų sūnus greičiausiai bus teisininkas?
- Nelinkėčiau.

- Tikite pranašystėmis, horoskopais ir panašiais dalykais?
- Galbūt tikėjau iki pirmosios kelionės iš Kauno priemiesčių į Vilnių. Būdamas gal 18-kos, sostinės geležinkelio stotyje susidūriau su čigonų kompanija, kuri labai įtaigiai "varažydama" išviliojo gal 10 rublių. Tuomet tai buvo labai dideli pinigai...

- Kaip dažnai, jūsų manymu, teisingumas vykdomas ne teismo salėje, bet advokatui "susitariant" su kaltintojais?

- Būtų keista, jei tai žinočiau. Bet, patikėkit, pakankamai skausmingai reaguojau, kai kolegos patys tampa įtariamaisiais ar kai jų elgesys, švelniai tariant, sunkiai telpa į etikos normas. Tačiau turint galvoje, kad vos trečdalis iškeltų baudžiamųjų bylų pasiekia teismą, verčia rimtai susirūpinti, kas Lietuvoje įgyvendina teisingumą: teismai ar parengtinį tyrimą atliekančios struktūros... Kita vertus, toje pačioje Amerikoje egzistuoja praktika, kai taupant laiką advokatas su kaltintoju derasi, kokią bausmę skirti už daugiau ar mažiau įrodytą nusižengimą, ir bene pusė tyčinio nužudymo bylų baigiasi ne viešu teismo procesu, o šalių susitarimu. Kai kurie veikėjai be teismo sutinka kalėti iki gyvos galvos. Mūsų baudžiamajame procese numatytas tik šalių susitaikymas.

- Ka reiškia jūsų kontoros pavadinimas?
- "Spes" yra lotyniškas žodis. Lietuviai - "viltis".

Velykiniai margučiai

R. Kisieliaus nuotr.

išlaikę egzaminus - gaus baigimo diplomus (graduation diplomas) iš Vilniaus universiteto kursų vadovybės.

Greta mokymo kursų klausytojams siūloma kultūrinė programa: ekskursijos autobusu į kitus miestus, žymesnes vietas, pajūrį ir t. t.

Registracijos lapai bei platesnė informacija gaunama, rašant:

Department of Lithuanian Studies, Vilnius University, Universiteto 3, 2734 Vilnius, Lithuania.

Registracijos lapai turi būti sugrąžinti 2 mėn. prieš kursų pradžią.

Vytauto Didžiojo universiteto rektorius V. Kaminskas pateikė

Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentui pasiūlymus dėl Tautotyro kursų organizavimo VDU.

Etnologijos ir folkloristikos katedra galėtų 1998 m. vasaros atostogų metu surengti 10-14 dienų tautotyro kursų užsienio lietuviams. Kursų sandara: 1. Paskaitos. 2. Praktiniai užsiėmimai. 3. Išvykos į tautotyro muziejus, centrus ir kt.

Gavę platesnę informaciją, paskelbsime.

Paremdami lietuvišką spaudą, Jūs remiate lietuvių Amerikoje

Amerika kalbėjosi su Žydrūnu Ilgausku kompiuteriais

Visi JAV krepšinio mėgėjai per "Internet" tinklą galėjo pasikalbėti su Clevelando "Cavaliers" naujoku Žydrūnu Ilgausku. Žydrūnas Ilgauskas, debiutavęs NBA tik šį sezoną, Amerikoje turi nemažai gerbėjų, išgytų puikiai žaidžiant stipriausioje pasaulio lygoje. Šiemet Žydrūnas Ilgauskas pripažintas "Visų žvaigždžių" savaitgalio naujokų rungtynių Naudingiausiu žaidėju. Lietuvis minimas tarp pagrindinių pretendentų į geriausių sezono naujokų penketuką. LA

- Kun. Stasys Raila, ilgameitis Lietuvos Vyčių veikėjas ir garbės narys, Little Neck, NY, šventė kunigystės 65 metų jubiliejų balandžio 1 d.

- Dr. Kazys Ambrozaitis, žymus visuomenininkas, Lietuvos Fondo, Lietuvių Bendruomenės, Lietuvių Fronto Bičiulių ir kitų organizacijų veikėjas, balandžio 23 d. švęs 80 metų sukaktį.

- Aštuntoji skautų ir skautiškų tautinė stovykla JAV įvyks rugpjūčio 8-21 dienomis Paxton, MA.

- Inž. Povilas Vaičekas, kalbėjo tema "Draugystė Tėvynei" (Partizanų keliai) Akademinių Skautų Sąjūdžio studijų dienoje, balandžio 4 d. vyksiančioje Resurrection Center, Woodstock, IL.

- Kun. Paulius Rabikauskas, SJ, eidamas 78-uosius metus, kovo 7 d. mirė Romoje. Vėlionis buvo ilgameitis Grigaliaus universiteto profesorius ir kurį laiką istorijos fakulteto dekanas. Dalyvaudavo ir lietuvių mokslininkų suvažiavimuose, bendradarbiavo lietuvių spaudoje, ypač daug rašė senojo Vilniaus universiteto istorijos klausimais.

- Clevelando ateitininkų šventė vyks gegužės 30-31 dienomis. Šeštadienį Dievo Motinos parapijos salėje vyks koncertas, o sekmadienį - mišios ir akademija.

- Meno darbų varžytinės Chicagos Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje įvyko kovo 29 d. Tylosios varžytinės veikė visą dieną, o vakare po vakarienės vyko garsiosios varžytinės. Pelnas paskirtas Viktoro Petravičiaus monografijos antrojo tomo išleidimui. Varžytinės surengė Algimanto Kezio Galerija.

- Stasė Petersonienė, Pedagoginio lituanistikos instituto direktorė, sausio 24 d. buvo apdovanota "Žmogaus gelbėjimo kryžiumi" už žydų gelbėjimą nacių okupacijos laikais.

- "Klumpės", kapelos iš Punksko, koncertas balandžio 17 d. vyks Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL; balandžio 18 d. - McHenry County kolegijoje; balandžio 19 d. - Chicagos Jaunimo Centre.

- Lietuvos pašto ženklų paroda įvyko balandžio 5 d. Toronte, Ont., Priskėlimo parapijos didžiojoje salėje. Toronto lietuvių filatelistų ir numizmatikų draugija, surengusi šią parodą, minimą pašto ženklų rinkinį padovanojo Vytauto Didžiojo muziejui Kaune.

- Montreal, Que., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje, kovo 8 d. buvo pagerbti Kazimierai ir Kazimieros iškilmingomis vaišėmis. Taip pat buvo paminėta šios parapijos 90 metų sukaktis.

- "Iš Lietuvos istorijos", paroda, skirta Vasario 16-osios 80 metų sukaktiui paminėti, buvo surengta Chicagos Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje. Parodą surengė Lituanistikos tyrimų ir studijų centras, Pasaulio Lietuvių archyvas, Lituanistikos Institutas ir Lietuvos kraštotyros draugija. Parodai buvo paskirtos visos trys Čiurlionio galerijos salės. Lankytojus stebino daugybė eksponatų. Gaila, kad paroda veikė tik vieną savaitę.

*Skaitytojai rašo
"Darbininkui"*

Skaitytojo dvigrašis istoriko ir dvasininko pasikalbėjimui

Š. m. kovo mėnesį per du numerius "Darbininke" tilpęs "Istoriko ir dvasininko pasikalbėjimas apie mūsų istoriją" palietė mums svarbias temas. Vengiant asmeniškumų ir čia nekedenant pokalbio dalyvių pavardžių, tesustosiu ties to istoriko pareiškimu apie savo profesinį darbą: "Dirbau JAV Teisingumo departamente istoriku-specialistu, paskui trumpai 'Amerikos balse'". Šis pareiškimas nelygiai traktuoja tas dvi suminėtas įstaigas, o kai ką maskuoja.

Pirma, nepasakoma, kad istorikas dirbo JAV Teisingumo departamento apimtyje veikiančioje OSI (Office of Special Investigations) įstaigoje: vieton to prieš "Darbininko" skaitytojus dangstomasi daug bendresniu "JAV Teisingumo departamento" figos lapu. Čia ypač įdomu, kad 1941 m. Laikinosios vyriausybės Kauno burmistrui paskirtam Kaziui Palčiauskui, už labai panašų savo tuometinių pareigų pavadinimo subendrinimą - už pareiškimą, kad jis buvo valdininku, bet ne burmistru, - ta istoriko darbovietė, OSI, JAV teisme iškėlė bylą ir 1983 m. atėmė JAV pilietybę, kas taip pat K. Palčiauską išstatė pavojun būti ištremtam į Sovietų Sąjungą. Tai viena, sakyme, pariteto plonybė pacituoto sakinio terminologijoje... Antra, yra ir kitas plyšys istoriko turėtų pareigų paritete, kai jis pamini darbą lietuviams pažįstamoje "Voice of America" (VOA) įstaigoje. Jei sakinyje OSI įstaiga jau buvo apibendrinta tik "Teisingumo departamentu", tai ir VOA tolygiai galėjo būti maskuojama daug bendresniu JAV International Communications Agency vardu. (Šiose pastabose OSI organizacinė priklausomybė Teisingumo departamentui patikrinta "Lituanus" Nr. 4, 1985, o VOA - "The Concise Columbia Encyclopedia", 1983.)

Straipsnio pabaigoje istorikas teigia: "Manau, kad istorija pirmiausiai turi tarnauti tiesai". Sutinku! Gal dar tik pridėčiau, kad, maždaug, pilnutinei tiesai... Kitaip išeina "sufrižuotos" tiesos paveikslukas, šiais laikais JAV sostinės skandaluose bei debatuose angliškai vadinamas "spin" - t. y. žodžių "verpimas" į sau norimą ar patogų siūlą.

Antanas Dundzila
McLean, VA

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minutę
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

APRIL PICKUP SCHEDULE

Brockton, MA	Apr. 16	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	Apr. 17	12-1 PM
Lawrence, MA	Apr. 17	2-3 PM
Nashua, NH	Apr. 17	4-5 PM
Worcester, MA	Apr. 18	12-3 PM
Kennebunkport, ME	Apr. 20	12-1 PM
Putnam, CT	Apr. 22	1-2:30 PM
Providence, RI	Apr. 22	4-6 PM
Albany, NY	Apr. 23	7-8 PM
Binghamton, NY	Apr. 24	9-10:30 AM
Scranton, PA	Apr. 24	12-2 PM
Frackville, PA	Apr. 24	5-6 PM
Brooklyn, NY	Apr. 25	12-4 PM
Bridgeport, CT	Apr. 25	7-8 PM
Norwood, MA	Apr. 28	6-7 PM

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

**žiemą ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius
ir keliones laivu į Karibų salas,
Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:
AIREX TRAVEL AGENCY
382 Broad Ave.
Leon, NJ 07605
(201) 944-1273 (800) 955-7370
(201) 947-2189

Kvapai veikia žmogaus nuotaiką ir sveikatą

Žmogus pažįsta aplinką ir pasaulį savo penkiais jutimais. Tai regėjimas, girdėjimas, lietimasis, skonis ir uodis (uodimas). Regėjimu matome šviesą, tamsą, daiktus ir jų apybraižas (kontūrus), matome spalvas, taip pat daiktų padėtį ir judėjimą. Girdėjimu suvokiame tylą ir garsus, bet tik tuos garsus, kurie klausos organų išgirstami. Lietimu jaučiame daiktų paviršių, jų temperatūrą ir daiktų būvį: kietas, skystas, minkštas, taip pat jaučiame ar daiktas yra statiškas, vibruojantis ar judantis. Skonio jūtimu, kuris kiekvieno žmogaus yra skirtingas ir individualus, sužinome laižomo ar burnon patekusio daikto skonį. Daugelis daiktų, ypač organinių, turi skonį, o daug neorganinių medžiagų skonio neturi, pvz., stiklas, geležis, granitas ir kt. Uodžiu sužinome daiktų kvapą, bet tik tų daiktų, kurie kvapą skleidžia. Daiktai, kurie kvapo neskleidžia ar turi žmogaus uoslei nepažinamą kvapą, laikomi bekvapiais.

Kvapus turinčių ir juos skleidžiančių daiktų yra daugybė, bet žmogaus uodžio pajėgumas yra daugiau ar mažiau ribotas: jautresnė uoslė turinčių žmonių uoslė atskiria daugiau kvapų, nejausti uoslė daug mažiau. Vyno ir kvėpalų uodėjai gali atskirti daugiau kvapų. Kai kurie gyvuliai, pvz., šuo, turi daug kartų pajėgesnę uoslę negu žmogus. Tačiau kvapams pavadinimų žmogus turi nedaug: svaiginantis kvapas, malonus, nemalonus, smirdintis, dvokiantis. Daugelio kvapų pavadinimai yra kvapą skleidžiančio daikto vardas, pvz.: cinamono, jazminų, kavos, kepinamos mėsos, dūmų, mėšlo, lavono gedimo ir t. t.

Uoslės organas yra nosies tuštos priekinėje viršutinėje dalyje - uodžio nervo galutinės šakelės, įsiterpusios nosies vidaus gleivinėje, plėvelėje, kuri iš pažiūros niekuo nesiskiria nuo aplinkinės gleivinės. Tas plotelis yra pašto ženklelio dydžio. Įkvėpiant per nosį orą, ore pasklidę kvapai pasiekia uodžio nervo šakelės ir šios tą "žinią" perduoda smegenims. Žmogus, norėdamas kvapą geriau suuosti, įkvėpia giliau, kartais reikia artėti prie kvapą skleidžiančio daikto ar daiktą priartinti prie nosies. Nosiai sutinus ar užsikimšus, kai jos klaurymė nepraleidžia oro, nebegalime užuosti kvapo - tai dažnai atsitinka sergant sloga.

(nukelta į 7 psl.)

Kvapų užuodimas dažnai padeda skoniui, nes skonis yra mažiau jautrus, negu uodis. Kvapas pasiekia uoslę greičiau, negu daiktas (maistas), patekęs burnon, pasiekia skonio organus. Jau maistą artinant prie burnos, o ypač jam esant jau burnoje, maisto kvapai greitai pasiekia uoslę ir ši įtaigoja skonį ir iššaukia skonio prisiminimą. Malonus kavos kvapas, gero vyno kvapas, kai kam cigaro dūmų kvapas, keptos mėsos kvapas ir kiti malonus kvapai sukelia per uodį malonius prisiminimus ir žadina norą tuos malonumus pakartoti, tuos valgomus daiktus naudoti - žadina norą valgyti. Nemalonus kvapas mažina ar net visai sustabdo valgymo norą, kartais ir pasipriešinimą sukelia, pvz., vėmimą.

Patirta ir patiriama, kad daugelis kvapų veikia žmogaus nuotaiką ir sveikatą. Rožių kvapas, ypač rožių aliejai, veikia nervus raminančiai, kelia lytinį potraukį, gali padėti lengviau sirgti virusų užkrėstomis ligomis, nors, deja, tikrų įrodymų tam neturiama. Tikrų arbatžolių kvapai ir aliejai padeda gyti žaizdoms ir praplečia kvėpavimo takus, o tai gerai kenčiantiems kvėpavimo takų negalios. Krapų kvapas ir aliejus veikia kūno paviršiaus dangą, odą, palaikant gerą odos sveikatą. Citrusinių vaisių (citrinų, apelsinų, greipfrutų, mandarinų ir pan.) naudingumas sveikatai visiems žinomas, o jų kvapai žadina žmogaus pajėgumą darbui. Levandų kvapas leidžia atsipalaiduoti nuo įtampos ir pasijusti laisvesniu. Vanilės kvapas atpalaiduoja, mažina įtampą, įsivaizduojamo skausmo ar sužeidimo baimę, pvz., adatos švirkšto įdūrimo. Obuolių kvapas gali mažinti galvos migreninį skausmą. Ant atviros ugnies kepamos mėsos (barbekju) kvapas duoda aplinkos ir erdvės sumažėjimo iliuziją. Gėlių mišinio kvapai irgi gerai nuteikia žmogų, jis darosi pajėgesnis rasti labirinte teisingą kelią, taip pat geriau sprendžia galvosūkius. Bananų, obuolių, šaltmečių kvapai gali žadinti sotumo jausmą ir žmogus mažiau valgo, gali prarasti kūno svorį, o tai naudinga nutukėliams. Arbūzų ir levandų kvapai gali vyrams padidinti lytinį pajėgumą, tai jau įrodyta tyrimais.

UNIONTOURS

kviečia 1998 metais keliauti su jais.

Siūlo šių kelionių paketus:

APLANKYKITE 3 PABALTIO SOSTINES: Taliną, Rygą ir Vilnių. 8 naktys, 9 dienos viešbutyje, skrydis ten ir atgal, angliškai kalbantys gidai, visi bagažų pervedimai ir kt.

PAMATYKITE MIESTUS BALTIJOS REGIONE: 3 naktys viešbutyje. Su skrydžiu arba be jo. Galima pasirinkti: Kopenhagą, Taliną, Helsinkis, Kiel, Rygą, Vilnius, Bergen, Oslo, Varšuvą, St. Petersburg, Stockholm ir Reykjavik.

SKRISKITE Į SMITHSONIAN INSTITUTO rengiamą 30-tąjį METINĮ TAUTINĮ FESTIVALĮ, kuris vyks Nations Mall, Washington, DC, š. m. birželio 25 - 28 ir dar liepos 2 - 5 dienomis. PIRMA KARTĄ DALYVAUS LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA. Siūlome paketą, į kurį įeina viešbutis bei skrydis ten ir atgal.

1998 m. NAUJOVĖ - kultūriniai kruizai tarp sostinių. Burlaiviu (schooner) plaukite iš Stockholmo į Kopenhagą arba atgal. Pamatykite gražųjį pietų Švedijos archipelagą su daugeliu salų.

Apie visas šias keliones gausite daugiau informacijų skambindami ERIKUI (UNIONTOURS) tel. 212 - 683 9500 arba 800-451-9511.

UNIONTOURS

245 Fifth Ave.
New York, NY 10016
Tel. 212 683 9500 800 451 9511 Fax: 212 683 9511
Internet: <http://www.uniontours.com>
E-mail: travel@uniontours.com

Pavasariniai žemdirbio rūpesčiai

V. Kapočiaus nuotr.

VASARĄ Į VILNIŲ

iš New Yorko

\$600

gegužės 25, birželio 1 ir 8.

\$700

birželio 15 -- rugsėjo 7.

Plius mokesčiai.

Išvykti pirmadieniais. Grįžti bet kurią dieną

viduryje savaitės dviejų mėnesių bėgyje.

Bilietus nupirkti iki balandžio 30 d.

Prašykite mūsų brošiūros.

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-77-VYTIS

web site: www.vytistours.com

E-Mail: VYTOURS@EARTHLINK.NET

atlanta IE, Inc

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

APRIL PICK-UP SCHEDULE

April 13	Whiting, NJ	1-2 pm
April 14	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
April 16	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
April 17	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
April 18	Brooklyn, NY	12-1 pm
April 20	Putnam, CT	1-2 pm
April 21	Container cut-off (the last day for pick-up)	
April 23	Newark, NJ	11-12 noon

For more information call 914-258-5133
718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$560 r.t.

One way to Vilnius \$409

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

Restauruojamas Vilniaus senamiestis tampa vis labiau prieinamas miesto gyventojams ir svečiams. Atnaujintose patalpose įsikuria mažos parduotuvės ir kavinės

Tautos Fondas paskyrė \$96,400 Lietuvai

1998 m. kovo 21 d. posėdžiavo Tautos Fondo taryba. Posėdį atidarė TF tarybos pirmininkas Jonas Vilgalyis ir pakvietė TF tarybos narius susikaupimo minute prisiminti ir pagerbti žymų lietuvių visuomenininką ir buvusį Tautos Fondo tarybos narį a. a. dr. Leoną Kriaučiūną.

Artėjant Tautos Fondo metiniam susirinkimui, kuris įvyks gegužės mėn. 9 d. 10 val. ryto New Yorko lietuvių Kultūros židinio patalpose, Brooklyne, NY, tarybos nariai gyvai diskutavo Tautos Fondo ateities veiklos gaires, numatomus TF įstatų pakeitimus bei kitus klausimus, kurie bus pristatyti metiniam narių susirinkimui.

Pasidžiaugta, kad dr. Rimvydo Sidrio įsteigtas \$100,000 a. a.

Giedrės Sidrienės fondas, kurio finansus administruoja Tautos Fondas, jau įregistruotas Lietuvoje ir greitai pradės šelpti Vilniaus krašto lietuviškas mokyklas.

Džiugina Tautos Fondo garbės pirmininko Juozo Giedraičio \$25,000 auka, kuri jo pageidavimu bus panaudota paremti jo gimtinės bažnyčią ir gimtųjų apylinkių institucijas.

Taip pat pasidžiaugta Danutės ir Vytauto Anonių \$13,000 vertės žemės sklypo dovana. Ši sklypa pardavus gautoji suma bus įdėta į specialų fondą, DVA vardu, kurio uždirbtos palūkanos taip pat bus naudojamos Rytų Lietuvos mokykloms ir mokytojams paremti.

Džiugu, kad stambūs aukoto-

jai suteikia paramą Lietuvai per Tautos Fondą. TF taryba reiškia jiems padėką.

Tautos Fondo taryba primena, kad Tautos Fondui paaukojus \$3,000 ar daugiau, galima nurodyti, kam auka bus panaudota. Žinoma, tikslas turi atitikti Tautos Fondo chartijoje aptartus uždavinius.

Nutarta padauginti sukauptus "Gyvosios istorijos" partizanų, politinių kalinių ir tremtinių prisiminimus, kurių jau per 700 valandų užrašyta videojuostose. Viena kopija bus padovanota Lietuvos genocido aukų muziejui, o kita su originalais bus laikoma Lietuvos valstybiniame vaizdo archyve.

Vienas pagrindinių LF tarybos posėdžio tikslų - paramos paskirstymas. Suteiktos 43 stipendijos \$10,050 sumoje. Bendrai paramai paskirta \$86,350. Bendroji parama padalinta šioms tikslams (stambiausios sumos išryškintos): Lietuvos kančių istorijai - \$31,500. \$25,000 suma paskirta buvusiuose KGB rūmuose įrengtam Lietuvos genocido aukų muziejui ir archyvu. Pinigai skirti peržiūrų salė ir šaudymo kameros aprūpinimui reikalingai įrangai.

Švietimui ir auklėjimui - \$25,300. \$20,000 suma paskirta APPLE ruošiamiems mokytojų kursams 1998 m. vasaros metu Lietuvoje.

Lietuvos visuomenės pilietiniam auklėjimui - \$17,000. \$6,000 suma paskirta Katalikų moterų sąjungos ruošiamiems nemokamiems lietuvių kalbos kursams lietuviškai nekalbantiems Lietuvos gyventojams. Spaudai - \$12,550. \$5,000 paskirta Mažosios Lietuvos fondo leidžiamai enciklopedijai.

Kvapai veikia žmogaus nuotaiką ir sveikatą

(atkelta iš 6 psl.)

Daugelio daiktų kvapų įtaka žmogaus nuotaikai ir sveikatai dar nežinoma, bet sveikatos institutuose jau vykdomi tyrimai. Kvapų gamintojai taip pat atlieka kvapų įtakos tyrimus, bet jų pagrindinis tikslas yra rasti kvapus ir kvapus, žadinančius erotinius pojūčius.

Taigi, kvapai neabejotinai turi įtakos žmogaus nuotaikai ir sveikatai, daugelis jų gerina mūsų fizinę būklę ir savijautą.

Dr. Juozas Kriaučiūnas

Vyt. Zubricko laikrodžiams sustojus

Sunny Hills, FL, gyventojas Vytautas Zubrickas, ilgokai sirgęs, mirė 1998 m. kovo 7 d., eidamas 73-sius metus. Kovo 10 d. įvyko jo laidotuvės. Šv. Teresės bažnyčioje gedulingas šv. Mišias aukėjo kleb. kun. Francis Szczykutowicz, kun. Izidorius Gedvila ir kun. Leonardas Musteikis. Lietuviškas giesmes giedojo choras, vargonais lydimas Genovaitės Beleckienės. Palaidotas Sunny Hills katalikų Kalvarijos kapinėse. Po laidotuvių, parapijos salėje, buvo patiekti gedulo pietūs. Laidotuvėmis rūpinosi velionio sesuo Viktorija Dėdinienė, kuri vėliau čia rašančiajam papasakojo apie velionio vingiuotą gyvenimo kelią.

Vytautas Zubrickas gimė 1925 spalio 25 d. Kybartuose. Tėvas Juozas buvo keleivinių traukinių palydovas-konduktorius, o motina Sofija valdė mažą ūkėlį, augindama Viktoriją, Vytautą ir jauniausią sūnų Zinardą.

Penkiolikmetis Vytautas Vilniuje išstojo į technikos mokyklą, bet, motinai susirgus džiova, turėjo grįžti namo jos

slaugyti ir ūkininkauti. Tarp SSSR ir Vokietijos liepsnojo karas. 16-metį Vytautą naciai paėmė kasti apkasus. Po nesėkmingo bandymo pabėgti, buvo vedamas sušaudyti. Vyresnio laipsnio karininko išgelbėtas, vėl dirbo visokius pafrontės darbus. Pasitraukus iki Dancigo taip baisiai badavo, kad visas išstino. Karui baigiantis užklupo rusai. Vytautas užsirašė grįžti Lietuvon. Kai pereinamoj stovykloj sveikata atsigavo, pabėgo į Vakarų Vokietiją, atsidūrė Wiesbadene. Čia jį atsitiktinai surado svainis ir parsivežė į Hanau stovyklą, prie Frankfurt-am-Main miesto. Pailsėjęs pradėjo dirbti išvietintuosius globojančioj UNRRA įstaigoj ir pas vokiečius mokytis laikrodžių taisymo. Gavęs pragą, 1947 m. emigravo Kanadon ir dirbo aukso kasyklose. Po metų atvyko į Oshawa, Ont., kur dirbo laikrodžių taisytoju ir tobulinosi laikrodininkystės m-loje. Įgijo net keturis šios specialybės diplomus. Galėjo taisyti visokius laikrodžius, nuo rankinių iki įmontuotų laivuose bei lėktuvuose. Apsigyvenęs Windsor (Ont.)

mieste, kurį nuo Detroito skiria tik plati to vardo upė, susipažino su detroitietė Elena Brokaite ir ją 1954 m. vedęs, emigravo į JAV. Detroitie atidarė laikrodžių ir brangenybių parduotuvę, vad. "Vito Jewelry". Daugelis vietinių lietuvių šią prekyvietę žinojo ir ją lankė. Aplinkybėmis pasikeitęs, parduotuvę uždarė, persikėlė į Hollywood, FL, kur taisė laikrodžius iki pensijos. Sveikatai pablogėjus, persikėlė pas seserį i Sunny Hills.

Liko dvi dukterys ir du sūnūs su šeimomis. Visi jie dalyvavo laidotuvėse.

Per gedulo mišias kun. F. Szczykutowicz atsisveikinimo pamokslė papasakojo apie paskutinį susitikimą su velioniu jo mirties išvakarėse. Po paskutinio patepimo ir maldų, jiedu turėję ilgą pokalbį, nes velionis buvęs pilniausios sąmonės. Tarp kitko, jis maždaug taip kalbėjęs: "Atėjo laikai, kad laikrodžių nebereikia taisyti, nes jie varomi baterijomis, atomais ir kvarcais. Tai man nebėra čia kas veikti ir laikas eiti 'namo'..."

Alfonsas Nakas

Kovo 29 d. Kultūros Židinyje įvykusiame Šv. Rašto pristatyme ir prel. A. Rubšio pagerbiame, kurį suruošė LKM Kultūros Draugijos valdyba ir narės, sėdi iš k.: Paulius Jurkus, Birutė Lukoševičienė - draugijos pirmininkė, prel. Antanas Rubšys, Ona Barauskienė - draugijos išdinininkė; stovi iš k.: V. Šližienė, H. Gražiūnienė, A. Zikarienė, L. Kulikauskienė, E. Tutinienė, J. Laucevičienė, L. Paknienė, V. Simonaitienė, Pr. Ažuolienė. Žiūr. aprašymą 8-tame psl.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS INSTITUTAS LITHUANIAN INSTITUTE OF EDUCATION

5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636

Kreipimasis dėl knygos "Lietuviškasis švietimas Šiaurės Amerikoje"

Prieš keletą metų Pedagoginis lituanistikos institutas, veikiantis Chicagoje, iškėlė mintį, kad reikia surinkti, suredaguoti ir išleisti knygą "Lietuviškasis švietimas Šiaurės Amerikoje". Šiam darbiui buvo pakviesti Stasė Petersonienė, Pedagoginio lituanistikos instituto direktorė, ir Juozas Masilionis, buv. Chicago aukštesniosios lituanistikos mokyklos direktorius. Pirmoji rūpinosi Kanados lituanistinių mokyklų istorijomis, antrasis - JAV.

Po kelerių metų darbo, skelbiant straipsnius ir atsiųskimus spaudoje, kreipiantis laiškais, pavyko surinkti 15 Kanados ir apie 60 JAV mokyklų istorijų.

Daugiau kaip pusė teksto (400 psl.) spausdinimui jau surinkta, kita pusė dar renkama. Susidarys apie 700 psl. teksto, gausios nuotraukos knyga praplės dar kokių 100 psl. Knyga reikės išleisti kietais viršeliais. Visa tai didina jos išleidimo kainą.

Deja, knygos iniciatorius ir leidėjas, Pedagoginis lituanistikos institutas, neturi pakankamai lėšų šiai vertingai knygai išleisti, todėl įgaliojo redaktorių kreiptis į lietuviškas organizacijas ir asmenis, prašant iš jų paramos.

Jau esame gavę paramos iš Lietuvių Fondo (5500 dol.), Lietuvių Tautinių Namų (1000 dol.), dr. Astos Veličkaitės (1000 dol.) ir Vydūno Fondo (500 dol.). Mūsų apskaičiavimu, tai tik pusė reikiamos sumos.

Kviečiame būti knygos prenumeratorių, aukojant 20 dol. ar daugiau, rėmėjais (30 dol. ar daugiau), mecenatais (50 dol. ir

daugiau). Mecenatai gali aukoti, įrašdami ne tik savo vardą, bet ir kieno nors atminimui: tėvų, žymių žmonių, pedagogų. Aukos galima nurašyti nuo pajamų mokesčių.

Iš aukotojų ir prenumeratorių skaičiaus paaiškės, kiek šios knygos bus spausdinama. Be to, norime bent 200 egz. skirti Lietuvos bibliotekoms.

Čekius rašyti: "Lithuanian Institute of Education" ir siųsti knygos redaktorių adresu: Juozas Masilionis, 4632 S. Keating Ave., Chicago, IL 60632, arba Stasė Petersonienė, 2534 W. 40th St., Chicago, IL 60632.

Būsime dėkingi už bet kokią auką.

Knygos redaktoriai:
Juozas Masilionis
Stasė Petersonienė

Punsko lietuvių kapela "Klumpė" Philadelphiaje

Pastaruoju metu nedidelė Philadelphijos LB apylinkė nelaikė driso rengti didesnio masto koncertus. Tačiau šį kartą, JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos pirmininkei Marijai Remienei gastroles koordinuojant, ir Philadelphijos lietuvių telkinys nebus apvilts. Punsko lietuvių kapelos "Klumpė" koncertas Philadelphijoje įvyks sekmadienį, **balandžio 26 d. 2:30 val. p. p. Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall), 2715 E. Allegheny Avenue**, prie pat 195-to kelio, Allegheny išvažiavimo. Koncertą rengia Philadelphijos Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba. Bilietai gaunami pas valdybos narius sekmadieniais šv. Andriejaus lietuviškoje parapijoje arba skambinant Romai Krušinskienei (215) 355-3030 arba Teresei Gečienėi (215) 938-0783. Rengėjai tikisi, kad koncertu susidomės neseniai iš Lietuvos atvykę bei jau lietuviškai nekalbantys Amerikos lietuviai, o koncerto patogus laikas sutrauks publikos ir iš tolimesnių Philadelphijos apylinkių.

Teresė Gečienė

Nedarbas gali sužlugdyti Kinijos ekonomines reformas

(atkelta iš 4 psl.)

mo gali atsitikti, kad šalyje beveik 100 milijonų žmonių neturės pragyvenimo šaltinio.

Jei išsivysčiusiose šalyse prarasti darbą nėra labai baisu (pašalpomis padės valstybė), tai Kinijoje jokios panašios pagalbos sistemos nėra. Oficialiai egzistuoja įstatymas, pagal kurį bendrovės turi mokėti mokesčius į specialų fondą, iš kurio turėtų būti mokamos pašalpos bedarbiams. Tačiau įmokas reikia mokėti tik tuomet, kai darbo užmokestis pasiekia tam tikrą lygį. Tuo pasinaudodamos bendrovės dokumentuose savo darbuotojų atlyginimus rašo gerokai mažesnius nei riba, nuo kurios prasideda mokesčiai. Todėl fonde bedarbių pašalpoms paprasčiausiai nėra pinigų.

Apklausų duomenimis, 69% Kinijos bedarbių negauna jokios paramos, likusiąją dalį paremia šeima ar kurį laiką gyvenama iš santaupų. Tik keturi procentai bedarbių gauna nedidelę valstybės paramą. Niekas nuostabaus, kad Kinijos gatvėse pradėjo tiesiog būriais vaikštinėti prostitutės, vagys. Demonstracijos prieš valdžią tapo kasdienybe. Kol kas tai vis lokalios protesto akcijos, tačiau pradeda atsirasti požymių, kad jos gali išaugti į platų judėjimą.

Mianijango mieste įsiutę bedarbiai dviem dienoms blokavo eismą viename mieste. Nors tai gana didelis miestas, tačiau užteko neturinčių darbo žmonių, kad būtų galima nusėsti visas gatves ir pravažiuojamus. Nan-

change 20,000 valstybinio tekstilės fabriko darbuotojų paėmė įkaitu savo fabriko direktorių, kuris kaltintas, kad vis uždel-

siaama išmokėti atlyginimus.

Nepaisant vis karštesnės atmosferos, naujasis Kinijos premjeras Zhu Rongji pažadėjo, kad per 3-5 metus nedarbo problema bus įveikta. Tam reikia pertvarkyti visą šalį. Premjeras turi begalę priešių, tačiau jie visi neatsveria vieno draugo - valstybės ir partijos vadovo Jiang Zeminio. Jie abu savo laiką dirbo Šanchajuje. Jiang Zeminas buvo miesto partijos sekretorius, o Zhu Rongji vadovavo miesto ūkiui. Kai prasidėjo kultūrinė revoliucija, Zhu Rongji buvo išvytas iš savo posto į kaimą ir ganė kiaules. Kai tie rūstūs laikai pasibaigė, o Jiang Zeminas tapo valstybės vadovu, jis prisiminė reformų ištroškusį Zhu Rongji ir pasikvietė dirbti į sostinę. Šiandien Šanchajus, kurio ekonominis pagrindus sukūrė Zhu Rongji, klesti. Mieste tik 200,000 bedarbių. Iš "Šanchajaus stebuklo" autoriaus tikimasi, kad jis sugebės išspręsti problemas visoje Kinijoje.

Tačiau yra dar viena didelė problema - Kinijoje žmonėmis pradedama pasitikėti tik tuomet, kai jie būna persirite į aštuntą savo amžiaus dešimtmetį. O Zhu Rongji iki šios ribos trūksta poros metų. Todėl su valstybės pertvarkymu gali tekti palaukti...

"Der Spiegel"

DARBININKO

prenumerata priimama

Tel.: (718) 827-1351

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ateinanti sekmadieni, balandžio 12 d., - **Velykos.** Velykų rytą lietuvių parapijose pamaldų tvarka:

Apriškimo par. bažnyčioje, 259 No. 5th St., Brooklyn, NY, Prisikėlimo pamaldos bus 7 val. ryto. Tuoj po pamaldų parapijos apatinėje salėje veiks kavinė su margučiais ir skanumynais.

Vilniaus Aušros Vartų par. bažnyčioje, 32 Dominick St., New York, NY, Prisikėlimo mišios bus 9 val. ryto. Po mišių parapijos salėje velykinis pobūvis.

Viešpaties Atsimainymo parapijoje, 64-14 65th St., Maspeth, NY, Prisikėlimo pamaldos bus 6:30 val. ryto. 11:15 val. lietuviškų mišių nebus.

Kun. Jurgis Degutis, ilgametis Philadelphia Šv. Andriejaus par. klebonas, vėliau - klebonas emeritas, mirė š. m. kovo 27 d. Palaidotas balandžio 3 d. Buvo gimęs 1910 m., kunigu išventintas 1938 m. gegužės 26 d.

Sutvirtinimo Sakramentą Apriškimo parapijoje suteiks vysk. Paulius Baltakis, OFM, sekmadienį, birželio 14 d., Kristaus Kūno ir Kraujo šventėje per 11-tos val. mišias. Kurie nori priimti šį sakramentą, prašomi iš anksto susisiekti su klebonu kun. Vyt. Palubinsku tel. (718) 387-2111.

Lietuvių Fondo narių metinis suvažiavimas įvyksta balandžio 18 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL, kur yra ir Lietuvių Fondo būstinė. Kvietimo laiškus pasirašė LF tarybos pirmininkas Algirdas Ostis ir valdybos pirmininkas Povilas Kilius.

Edmundui Čepui, "Darbininko" korespondentui, ir jo žmonai Olgai kovo 31 d. Washington, DC, gimė dukrelė Haidena Jadvyga. Sveikiname!

DĖKOJAME

Pereitą savaitę gavome 25 dol. čekį su tokia laišku: Siunčiame JAV LB Elizabetho apylinkės auką "Darbininkui" už patalkininkavimą mums ruošiant Vasario 16 d. minėjimą.

(pas.) Julius Veblaitis
Nuoširdžiai dėkojame už "Darbininko" paramą, kurios tikrai labai reikia.

Raimundas Žičkus, Nashua, NH, naujai užsisakydamas "Darbininką", apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Jo tėveliai tragiškai žuvo automobilio

Gabrielius Alekna, pianistas, balandžio 17 d., penktadienį, 6 val. vak. Morse Hall, 60 Lincoln Center Plaza, Manhattan, NY, atliks koncertą. Gros Mozarto, Chopino, Debussy, Beethoveno ir Messiaen kūrinys. Įėjimas nemokamas. Tai užbaigiamasis G. Alekno koncertas bakalauro laipsniui gauti.

Emilija Čekienė - Maironytė, žurnalistė, mirė kovo 22 d. 10:50 val. vak. Matulaičio slaugos namuose Putnam, CT, kur išgyveno paskutinius 6-rius savo gyvenimo metus. Palaidota Los Angeles, CA, Šv. Kryžiaus kapinėse. Liko dvi dukros su šeima. Velionė buvo gimusi 1914 m. liepos 16 d. Rozalime, Panevėžio apskr. 1932 m. baigė Tauragės mokytojų seminariją. Į Ameriką atvyko 1949 m. Kurį laiką gyveno Worcester, MA, vėliau persikėlė į New Yorką, gyveno Woodhavene. Veikė tautininkų organizacijoje, BALFe. Buvo žurnalistė, "Dirvos" laikraščio redakcinės kolegijos narė. 1971 m. išleido savo žurnalistinių straipsnių rinkinį "Kad ji būtų gyva".

Vilniaus radijo užsieniui laidos nuo kovo 29 d. girdimos 7 val. vak. 5905 ir 9855 kHz dažniu.

PRANEŠIMAS

JAV krašto LB Kultūros Taryba **nutarė vėl premijuoti** nusipelnčius asmenis šiose srityse: žurnalistą, dailininką, muziką, mokytoją, o taip pat - radijo programą. Pirmininkauti ir sudaryti premijavimo komitetus sutiko sekantys asmenys: Juozas Žygas - žurnalistas premijai, Dalia Šlenienė - dailininko, Loretta Venclauskienė - muziko, Regina Kučienė - mokytojo, ir Leonas Narbutis - radijo. Premijų įteikimo šventę sutiko suruošti ir praversti LB Clevelando apylinkės ateinančių rudenį. Komitetų pirmininkai paskelbs spaudoje daugiau informacijos apie premijų taisykles.

SLA Centrinė 126 kuopa savo narių metiniame susirinkime š. m. kovo 29 d. išrinko valdybą. Pirmininku pasiliko Kęstutis K. Miklas, šiai kuopai vadovauja nuo 1986 m.; vicepirmininke išrinkta Salomėja Narkeiliūnaitė, sekretorium - Romas Kezys, išdininke - Živilė Jurienė ir išdo globėjais - Vacys Steponis ir Antanas Vytuvius. Susirinkime dalyvavo 10 asmenų.

katastrofoje pereitą pavasarį. Jis tęsia tėvelio tradiciją skaityti ir remti "Darbininką". **Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą laikraščiu.**

Sutinkame Švento Rašto naujas laidas

Rašytojas Paulius Jurkus (k.) ir prel. Antanas Rubšys. Ant stalo prelatato Antano Rubšio parašytos knygos. Ant galinės sienos - nuotraukų rinkinys iš prelatato kelionių
A. Žumbakienės nuotr.

Kovo 29, sekmadienį, 3 v. popiet, Kultūros Židinio mažojoje salėje įvyko popietė, skirta sutikti Šv. Rašto - Biblijos pasirodymą. Leidinį pilnai parengia spausdinti Jonas Boguta, kuris turi privačią spausdinimo įmonę Chicagoje. Spausdinama bus Lietuvoje.

Iki šiol turėjome dvi knygas: Senąjį Testamentą ir Naująjį Testamentą. Dabar abi knygos išleidžiamos drauge ir vadinasi - Biblija. Žodis kilęs iš graikų kalbos ir reiškia "knygos". Nuo vėlyvųjų viduramžių šis žodis ("Biblija") pradėtas naudoti vienašakais prasmė. Taigi Biblija yra šventųjų knygų - Senojo ir Naujojo Testamentų visuma.

Evangelikai, protestantai šį žodį jau seniai vartoja, nes jie dažnai skaito Šv. Raštą. Katalikai skaito kur kas rečiau.

Naujos laidos

Jau seniai kalbėta, kad reikia naujos lietuviškos šventraščio laidos. Atsirado žmoniu, kurie išmoko šventraščio kalbas, kad galėtų versti iš originalu. Dar sovietinės okupacijos laikais Lietuvoje kun. Česlovas Kavaliauskas iš graikų kalbos išvertė "Naująjį Testamentą". Pirmoji laida pasirodė 1972, antroji - 1991 m. Senąjį Testamentą iš originalo kalbų išvertė kun. Antanas Rubšys, Manhattano kolegijos profesorius. Jis išmoko hebrajų, graikų, aramėjų kalbas, važinėjo į Šv. Rašto kraštus, dalyvavo mokslinėse ekspedicijose, seminaruose. Nuo 1979 m. jis ėmė leisti savo gausią literatūrą, skirtą patalinti Šv. Raštą. Pasirodė du tomai "Šventojo Rašto kraštuose"; paskui 3 didžiuliai tomai "Raktas į Senąjį Testamentą", 2 tomai - "Raktas į Naująjį Testamentą". Dabar Lietuvoje baigiamas spausdinti "Šventojo Rašto kraštuose" - apaštalo Pauliaus pėdsakais Syrijoje, Graikijoje, Turkijoje". Veikalas turės per 600 puslapių.

Išleido išverstą Senąjį Testamentą iš originalo kalbų šia tvarka: Pranašų knygos - 1992, Penkiaknygė - 1993; Istorinės knygos - 1994; Išminties knygos - 1995 m. Biblija dabar parengta išleisti dviem laidom. Ekumeninę laidą parengė lietuvių krikščioniškos religijos. Rengime dalyvavo ir prel. A. Rubšys. Krikščioniškos religijos šventąjį Raštą skaito be komentarų, arba pridedama tų komentarų labai mažai, kas būtiniausia.

Katalikiška laida jau turės gana daug komentarų - paaiškinimų. Tikimasi, kad abi laidos bus išspausdintos dar šiais metais Lietuvoje.

Biblija pasitinkant

Kadangi pagrindinis Šv. Rašto vertėjas gyvena New Yorke - Bronxe, tai Lietuvių Katalikių Moterų Kultūros Draugijai kilo mintis skirti vieną popietę parengtosios Biblijos pristatymui. Tuo pačiu norėta pagerbti ir jos vertėją prel. Antaną Rubšį. Šią jaukią ir prasmingą popietę suorganizavo Draugijos pirmininkė Birutė Lukoševičienė. Ir diena buvo saulėta, graži, patraukli. Į Kultūros Židinį susirinko per 80 svečių.

Galinė salės siena buvo papuošta nuotraukomis iš Palestinos, iš tų kraštų, kur lankėsi autorius - Irako, Irano, Graikijos, Turkijos. Centre buvo ir paties autoriaus nuotrauka (fotogr. V. Mažello).

Įvadinį žodį tarė Birutė Lukoševičienė, invokaciją sukalbėjo Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM. Paulius Jurkus papasakojo, kaip šventas Raštas buvo verstas į lietuvių kalbą, kaip jis pasiekė Mažąją ir Didžiąją Lietuvą.

Mažąjoje Lietuvoje, Prūsijoje, buvęs kryžiuočių ordinas prisijungė prie protestantų, nusivilk savo vienuoliškus drabužius ir sukūrė Prūsijos kunigaikštiją. Buvęs ordino magistras pasidarė kunigaikščiu. Jam rūpėjo plėsti protestantizmą Prūsijoje, kur gyveno daug lietuvių. Iš Lietuvos kvietėsi studentus, mokslino juos Karaliaučiaus universitete, pavertė protestantais ir skleidė jų lietuvišką raštiją. Tapo svarbu išsiversti ir šventąjį Raštą.

Į Didžiąją Lietuvą krikščionybė atėjo per Lenkiją, per lenkų kunigus. Lenkų kalba vis labiau ir labiau išsigalėjo. Buvo leidžiamos Evangelijų knygos lietuvių ir lenkų kalbomis. Apie Senojo Testamento vertimą niekas dar negalvojo. Šventojo Rašto Senojo Testamento - Biblijos vertimai į lietuvių kalbą pirma pasirodė Mažąjoje Lietuvoje, išėjo bent kelios laidos.

M. Lietuvoje visą Šv. Raštą į lietuvių kalbą išvertė Jonas Bretkūnas. Pradėjo jis versti 1579.III.6, baigė 1590.XI.27. Prūsų valdžia nupirko vertimą, bet jo neišleido. Vertimas pasiekė ir mūsų laikus. Jo fotografuota kopija saugoma Vytauto Didžiojo Universitete.

Pirmasis Biblijos vertimas lietuvių kalba pasirodė 1735 m. Vertimu rūpinosi keliolika žmonių. Svarbiausia vertimo priežiūra buvo Jono Berento ir Petro Gotlibo Milkės rankose.

Kiek vėliau Liudviko Rėzos iniciatyva buvo paruoštas naujas Biblijos vertimas ir išleistas 1816 m. Karaliaučiuje; perredaguotas

Frideriko Kuršaičio išleistas 1853 m., vėliau leidimas ne sykį kartotas.

D. Lietuvoje naudotos knygos su dviem Evangelijos vertimais - lietuvių ir lenkų kalba. Lietuvių kalba buvo vis gujama iš gyvenimo. Tik su 19 amžiaus pradžia augo dėmesys lietuvių kalbai. Žemaičių vyskupas, kunigaikštis Juozapas Amulfas Giedraitis savo dvare Alsėdžiuose jau sukūrė žemaitišką, lietuvišką literatūrinį judėjimą. Jis išvertė Evangelijas ir 1816 m. išleido. Psalmės ir giesmės vertė ir vysk. Motiejus Valančius. Vyskupas Antanas Baranauskas, pasireiškęs matematikoje ir kalbotyroje, 1901 m. taip pat pradėjo versti Šv. Raštą. Išvertė tik tris penktadalius, nes 1902.XI.26 mirė.

1901 m. Šv. Raštą vertė ir kun. Juozapas Skvireckas. Pirmą išvertė Evangelijas, paskui ir visą Šv. Raštą. Vertė iš vadinamosios vulgatos, parašytos lotynų kalba. Vertė rūpestingai, panaudodamas daug literatūros komentarus. Spausdino drauge ir lotynišką tekstą. Vertimą baigė 1949 m. Vokietijoje. Išleido šešis tomus. Prel. Antaną Rubšį Šv. Rašto vertimui paskatino vysk. Pranas Brazys. Kultūros Židiny susirinkusiems prel. Antanas Rubšys papasakojo įdomių ir nuoširdžių savo darbo momentų. Prisiminė keliones po svetimus kraštus, kurie minimi Šv. Rašte, nelengvą vertimo darbą, sunkumus bei linksmus nuotykius. Sekė eilė klausimų.

Baigiant programą, Sonata Petravičiūtė perskaitė tris ištraukas iš Senojo Testamento, kurias komentavo prel. A. Rubšys. Skaitytą "Giesmių Giesmę" komentavo P. Jurkus - kaip vieną iš gražiausių ankstyvosios poezijos pavyzdžių.

Pirmininkė Birutė Lukoševičienė padėjo programos dalyviams, atskirai ambasadoriui Anicetui Simučui ir jo žmonai už atsilankymą. Po to pakvietė visus prie vaišių stalo.

Svečiai turėjo progos apžiūrėti nuotraukas, pasikalbėti ir su vertėju, ir tarpusavyje. Vaisės buvo puikiai suorganizuotos ir skoningai išdėstytos ant ilgo baro stalo. Apie 6 v. v. visi išsinešė kuo gražiausius šio renginio išpūdžius. (P.J.)

P. S. Dėl vietos stokos, šio prel. A. Rubšio pagerbimo rengėjai nuotrauka patalpinta 7-ame psl.

Knygos siunčiamos Lietuvos gimnazijoms bei universitetams. Kas norėtų prisidėti prie persiuntimo išlaidų sumažinimo, prašom skambinti tel. 718-348-4709.

SKELBIMAI

Lietuvis, lauko darbų (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško darbininko**, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. **Yra galimybė gauti darbo dokumentus dirbti JAV.** Atlyginimas pagal susitarimą. Suteikiamas pigus butas gyventi - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373. (sk.)

Kaune, Lietuvoje, skubiai pigiai **parduodamas** naujas gyvenamas namas. Gražiai sutvarkyta aplinka. Kreiptis (908) 686-0210 (išskyrus sekmadienį). Kaune tel. 011-370-7-297-000 (bet kada). (sk.)

Giraitėje (Ashland, CT) **parduodamas** statybai patvirtintas žemės sklypas 1,2 akro dydžio. Dėl smulkesnių informacijų skambinti dail. Vyt. Ignui vakarais tel. (860) 429-1439. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Reikalinga moteris slaugyti ligonį ir gyventi šeimoje pilną savaitę. Atlyginimas 500 dol. Būtina būtinė anglų kalba ir rekomendacijos. Skambinti (973) 773-3908. (sk.)

Ieškoma rimta, tvarkinga moteris **laikinam** 2-jų mėnesių (liepa, rugpjūtis) **darbu**. Atlyginimas geras. Skambinti: (718) 634-2751 - darbo dienomis; (718) 849-1853 - savaitgaliais. Kvieti Lina. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igaliojiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Ona Adams, Centerville, MA - 30 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **balandžio 25 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **balandžio 18 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas Jurgis teiks patarnavimus Jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami **doleriais** per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

Šv. Velykų proga

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NY APYGARDOS VALDYBA

sveikina

visus brolius ir seses lietuvius
ir linki taikos, ramybės ir vienybės.

Kęstutis Bileris, pirmininkas
Dr. Algimantas Pilūra, vice-pirm.
Malvina Klivečienė, sekretorė
Algis Kulpa, išdinininkas
Laima Šileikytė-Hood, kultūros reik.
Raimundas Šližys, visuomen. reik. vedėjas